

Kijk met nieuwe ogen naar de wereld

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

Maatschappelijke ontwikkelingen	5
Bibliotheekwet en kernfuncties	6

De Bibliotheek in transitie

Missie	7
Visie	7
Waarden	7
Authenticiteit	8
Betrouwbaarheid	8
Onafhankelijkheid	8
Pluriformiteit	8
Toegankelijkheid	8
Verschillende gezichten van de Bibliotheek	8
Ambities	9

Programmalijnen

1. Programmalijn fysieke basisvoorziening met de klassieke bibliotheek	13
2. Programmalijn leesplezier en mediawijsheid voor kinderen	15
3. Programmalijn geletterdheid en meedoen in de samenleving voor volwassenen	17
4. Programmalijn bibliotheek van de toekomst / een leven lang leren	20

Bedrijfsvoering

Gebouwen en organisatie	22
Digitale infrastructuur	23
Veiligheid	23
Privacy	23
Samenwerken	24
Vrijwilligersbeleid	24
Collectie	26
Prestatie-indicatoren	26
Budget	27
Monitoring en evaluatie	27

Bijlagen

Productenboek	28
Organogram	32
Risicoanalyse	32
Meerjarenraming 2018 - 2022	33

IN HET KORT

In deze schematische samenvatting ziet u de programmalijnen van de bibliotheek voor de nieuwe periode die loopt van 2018 tot 2022. Met recht een nieuwe periode omdat de programmalijnen afwijken van de voorgaande periodes. In eerdere periodes werden drie programmalijnen gehanteerd: de fysieke, educatieve en digitale bibliotheek. Door de snelle technologische ontwikkeling zijn de verschillende krachtenvelden dermate verschoven dat er niet meer van gescheiden werelden gesproken kan worden. De technologische ontwikkeling dwingt iedere gebruiker om constant bij te leren. Dit maakt dat educatie een vast onderdeel van ons leven is geworden, zowel in de thuissituatie als op het werk. Niet alleen hebben velen de afgelopen 20 jaar razendsnel leren omgaan met internet en social media, ook digitale toepassingen zorgen ervoor dat we steeds meer nieuwe vaardigheden leren. Dit proces is de afgelopen 5 jaar versneld, en zal in de komende jaren nog sneller gaan. Tegelijk met de technologische revolutie stuurt de overheid steeds meer op burgerparticipatie en zelfredzaamheid. Hieraan wordt uiting gegeven door een terugtrekkende overheid die veel van haar diensten afstoot dan wel vertaalt naar het digitale terrein. Voor een grotere groep mensen dan gedacht zijn deze veranderingen niet bij te benen. De bibliotheek zal in dit geval een vangnet zijn met de nieuwe set van taken die de bibliotheek sinds een aantal jaren ontplooit.

Om haar rol goed te kunnen vervullen heeft de bibliotheek voor deze nieuwe beleidsperiode haar missie en visie geherformuleerd, namelijk: de bibliotheek is een weerspiegeling van haar omgeving en ondersteunt individuen, scholen en andere maatschappelijke organisaties met het bereiken van hun doelstellingen door (digitaal) informatie beschikbaar te stellen, informatie helpen te duiden en mensen de gelegenheid te geven elkaar te ontmoeten, kennis te delen en ieders wereld te verrijken. Als visie hanteert de bibliotheek: we treden al deze uitdagingen, veranderingen en ontwikkelingen tegemoet met optimisme.

Onze drie leidende principes zijn: maatschappelijke waarde centraal, digitaal voorop en denken in netwerken. In alles wat we doen, komen de waarden van de bibliotheek naar voren: authenticiteit, betrouwbaarheid, onafhankelijkheid, pluriformiteit en toegankelijkheid.

Voor de ene persoon is de bibliotheek een plek van rust met talloze mogelijkheden tot zelfontplooiing. Voor een andere persoon is de bibliotheek een plek van ontmoeting, mede ingekleurd door activiteiten van lokale verenigingen. Een derde persoon zal de bibliotheek bezoeken met vragen over het gebruik van de tablet of wat te doen met het aanslagbiljet.

Om de taken van de bibliotheek beter te duiden, hanteren we de volgende programmalijnen:

- Fysieke basisvoorziening met de klassieke bibliotheek
- Leesplezier en mediawijsheid voor kinderen
- Geletterdheid en meedoen in de samenleving voor volwassenen
- Bibliotheek van de toekomst

In samenspraak met de gemeente wordt bepaald in welke mate invulling aan deze programmalijnen wordt gegeven.

INLEIDING

Het meerjarenbeleidsplan 2018-2022 geeft het beleidskader voor de komende jaren in hoofdlijnen aan. Het is een koers die “op weg naar 2022” zal worden gevolgd, met kans op verschuivingen van de kompasnaald naar oost of west. Per jaar wordt geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Het wordt een inspirerende expeditie waarvan het einddoel nog niet precies is bepaald. De stip op de horizon is gezet en er is de nodige flexibiliteit om deze te bereiken en zo nodig aan te passen. Met de gemeente en samenwerkingspartners wordt frequent overleg gevoerd om de inwoners van de gemeente zo veel mogelijk profijt te laten hebben van een bibliotheekvoorziening die zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld tot een organisatie die meer is dan een gebouw met boeken. De bibliotheek heeft zich meer en meer ontwikkeld tot een netwerkorganisatie. Daarin zijn twee belangrijke pijlers in de afgelopen periode al bepaald:

- De Bibliotheek op School (dBos); de bibliotheek als vaste samenwerkingspartner van het onderwijs. Een concept dat naar meer basisscholen wordt uitgerold.
- Het Digi-Taalhuis; een onontbeerlijke voorziening voor inwoners die moeite met taal-, reken- en digitale vaardigheden hebben. Een concept dat zich de komende jaren verder ontwikkelt.

Met deze pijlers verruimt de bibliotheek haar blik, levert waarde voor alle inwoners en bekijft haar toekomstperspectief. Dit beleidsplan beperkt zich tot strategische doelstellingen. Organisatorische consequenties van dit beleidsplan worden nader uitgewerkt in jaarlijkse programma's en begrotingen.

MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

De maatschappij verandert in een steeds hoger tempo. De decentralisaties van de AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet hebben een verschuiving in het sociaal domein teweeggebracht. Zelfredzaamheid, participatie en preventie zijn belangrijke lokale maatschappelijke doelstellingen geworden. De behoefte aan en de bereidheid tot het delen van kennis en ervaring door burgers neemt toe. Meer dan ooit is het van belang voor burgers om te beschikken over:

- taalvaardigheid
- rekenvaardigheid
- digitale vaardigheid

Een aanzienlijk deel van de bevolking is echter laaggeletterd (15%). Daarnaast kunnen 3,5 miljoen Nederlanders zich digitaal niet goed redden. Vertaald naar Zuidoost-Friesland gaat het om 16 duizend inwoners. Dit zijn aanzienlijke aantallen die de komende jaren naar verwachting alleen maar verder stijgen. De bibliotheek rekent het tot haar taak een rol te spelen in het terugdringen van laaggeletterdheid. De afgelopen periode hebben een deel van de (digitaal) laaggeletterden al de weg naar de bibliotheek gevonden. Zij volgen in het informele traject cursussen en/of trainingen in de bibliotheek. Omdat (informele) scholing niet voor alle mensen de geëigende weg is, zorgt de bibliotheek voor een 'vangnetfunctie' om mensen te helpen die op het gebied van taal en digitaal tegen problemen lopen, maar het niet lukt om hun vaardigheden te verbeteren. Zij kunnen in de bibliotheek terecht om hun vragen te stellen en te worden doorverwezen naar een passende maatgerichte oplossing. Naar verwachting gaat het hier om een groep van één miljoen mensen. In Zuidoost-Friesland is deze groep geschat op 5 duizend inwoners.

Ook de bibliotheek en haar omgeving verandert door digitalisering. Zowel boeken als informatie komen steeds vaker digitaal beschikbaar. Een verandering die zoals verder in dit beleidsplan wordt uitgelegd, verstreckende gevolgen heeft. Een andere ontwikkeling die zich voordoet, is dat de overheid, Belastingdienst en andere maatschappelijke dienstverleners steeds vaker informatie en diensten (alleen) digitaal aanbieden. Dit zorgt ervoor dat een groot aantal mensen de toegang tot voorzieningen wordt ontzegd of op een andere manier niet kunnen participeren. Simpelweg omdat bij deze mensen de kennis van internet en social media ontbreekt. De bibliotheek wil hierin ondersteunen. De bibliotheek is daarom een baken in een steeds verder digitaliserende samenleving.

Een trend die al jaren gaande is en derhalve vaak beschreven is, is de vergrijzing. De samenleving veroudert. De mensen die tijdens de babyboom (na WO II) zijn geboren, zijn nu met pensioen of gaan de komende jaren met pensioen. Het voordeel van 'met pensioen gaan' is dat je naar eigen inzicht je tijd kan besteden. Maar het kan ook leiden tot verlies van zingeving, inkomen en mensen om je heen (eenzaamheid). De bibliotheek heeft hier ook een rol. De bibliotheek is voor iedereen een plek waar je welkom bent, mensen kunt ontmoeten of gewoon tijd voor jezelf kunt nemen. Iedereen beleeft de bibliotheek op zijn of haar eigen manier. Om de drempel voor een lidmaatschap zo laag mogelijk te maken, zijn de tarieven bewust laag gehouden. Maar ook zonder lidmaatschap is de bibliotheek voor iedereen toegankelijk. Op weg naar 2022 blijft de bibliotheek deze koers varen en we kunnen het niet vaak genoeg zeggen: alles is en blijft voor iedereen toegankelijk en iedereen is welkom!

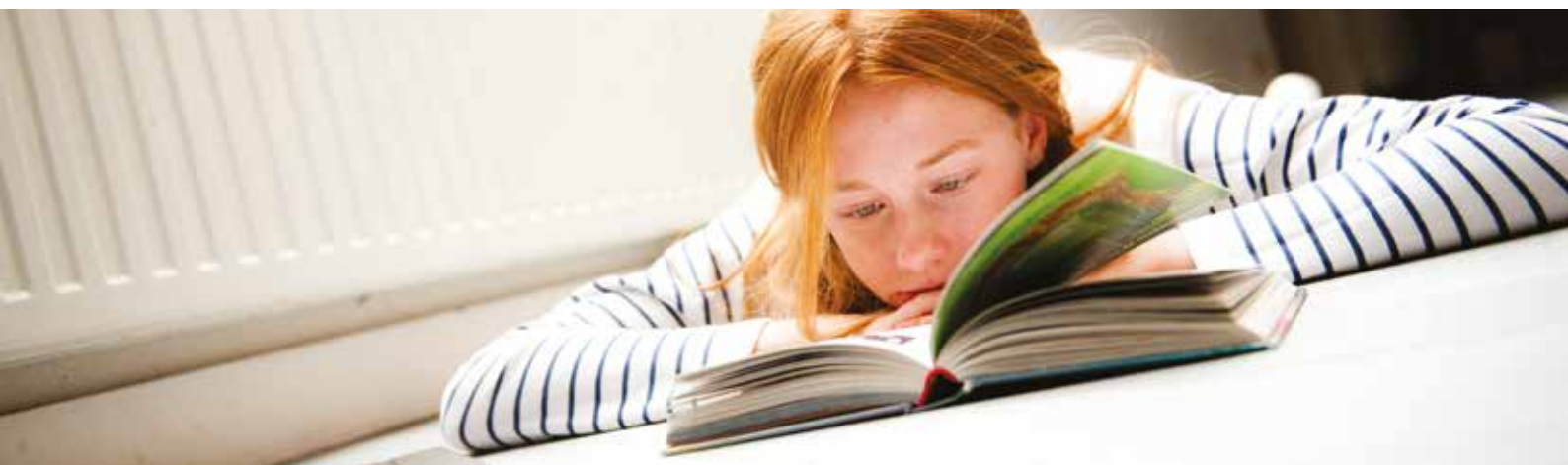
Naast laagdrempelig en toegankelijk heeft de bibliotheek nog een aantal unieke kenmerken, te weten: de bibliotheek werkt als een spiegel voor haar omgeving. Wat er in de omgeving gebeurt, zie je in de bibliotheek terug. En de bibliotheek geeft invulling aan maatschappelijke ontwikkelingen naarmate dat van haar verwacht wordt en daar behoefte aan is. In de volgende alinea worden de taken van de bibliotheek beschreven aan de hand van de richtlijnen van de bibliotheekwet (WSOB).

BIBLIOTHEEKWET EN KERNFUNCTIES

Decennialang is de positie van de bibliotheek en de schriftelijke vastlegging daarvan onveranderd gebleven. In 2005 zijn in de Richtlijn voor basisbibliotheken (VOB en VNG) de vijf kernfuncties van bibliotheekwerk geformuleerd:

1. De basisbibliotheek als warenhuis van **kennis en informatie**
2. De basisbibliotheek als centrum voor **ontwikkeling en educatie**
3. De basisbibliotheek als encyclopedie van **kunst en cultuur**
4. De basisbibliotheek als inspiratiebron van **lezen en literatuur**
5. De basisbibliotheek als podium voor **ontmoeting en debat**

Mede door de maatschappelijke veranderingen is er in 2014 een nieuwe bibliotheekwet aangenomen, genaamd de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (WSOB). Ook in de WSOB zijn deze functies "die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek" (WSOB, artikel 5) als wettelijke taak van een openbare bibliotheekvoorziening opgenomen.

Naast deze vijf functies is een openbare bibliotheek verplicht een zestal activiteiten te ontplooiën om deel uit te mogen maken van het stelsel. Een bibliotheek moet gebruikmaken van de Nationale Bibliotheekcatalogus (NBC); moet deelnemen in het Interbibliotheecair leenverkeer (IBL); het gemeenschappelijk collectieplan; de gemeenschappelijke digitale infrastructuur; een uniforme ledenadministratie en algemene voorwaarden voeren en ten slotte moeten bibliotheken samenwerken met het onderwijs.

In de WSOB kent de bibliotheek twee gedaanten, namelijk: de fysieke bibliotheek en de digitale bibliotheek (www.bibliotheek.nl). Beide zijn voor alle Nederlanders vrij toegankelijk. Zowel voor het lenen van een papieren boek als voor het lenen van een e-book is contributie verschuldigd. Voor de inrichting van de digitale bibliotheek heeft een uitname uit het gemeentefonds plaatsgevonden, omdat de verantwoordelijkheid voor de inkoop van e-content per 1 januari 2015 is overgegaan naar de Koninklijke Bibliotheek (KB).

De WSOB geeft een juridische grondslag aan de nieuwe rol van de bibliotheek. De bibliotheek is in toenemende mate niet alleen een plek waar mensen fysieke boeken lenen, maar ook een verbinder tussen mensen, kennis, informatie en organisaties. In de toekomst zijn openbare bibliotheken nog meer dan nu een plek voor ontmoeting, inspiratie, kennis en leesplezier.

Bibliotheken Zuidoost Fryslân heeft deze kernfuncties vertaald in programmalijnen. In samenspraak met de gemeenten Opsterland, Ooststellingwerf en Weststellingwerf zet de bibliotheek deze programmalijnen in om de opgestelde doelstellingen te behalen. Per bibliotheekvestiging worden lokale accenten aangebracht, zodat de bibliotheek een weerspiegeling van haar omgeving is. Een plek waar iedereen welkom is. Waar kennis en informatie gratis gedeeld wordt. Waar voor iedereen plek is. Van Donald Duck tot Volkskrant. Van Boeketreeks tot Dostojewski.

DE BIBLIOTHEEK IN TRANSITIE

Om te weten waar we naartoe gaan, is het belangrijk om te weten waarom we hier zijn. De missie en visie bepaalt hierbij de koers en is in dit meerjarenplan opnieuw gedefinieerd. Bij deze herijking hecht de bibliotheek er groot belang aan dat zij een optimale toegevoegde waarde voor de gemeenschap heeft. In het verleden zat de bibliotheek nog wel eens op een ‘comfortabel eilandje’, tegenwoordig staat de bibliotheek midden in de gemeenschap. De bibliotheek is een verbinder én geeft invulling aan haar rol als kennismakelaar, on- en offline.

MISSIE

Voor de nieuwe beleidsperiode hanteert de bibliotheek als missie:
BZOF is een weerspiegeling van haar omgeving en speelt daarop in door individuen, scholen en andere maatschappelijke organisaties te ondersteunen met het bereiken van hun doelstellingen door (digitaal) informatie beschikbaar te stellen, informatie te helpen duiden en mensen de gelegenheid te geven elkaar te ontmoeten, kennis te delen en ieders wereld te verrijken.

Samenvattend

De bibliotheek helpt burgers zich te ontwikkelen en verbindt burgers, organisaties en kennis met elkaar.

VISIE

We treden al deze veranderingen en ontwikkelingen tegemoet met optimisme. Onze drie leidende principes zijn:

1. **Maatschappelijke waarde centraal.** Als publiek gefinancierde organisatie staat voor ons de bijdrage die we aan onze omgeving kunnen leveren voorop. Hieraan toetsen wij de voortgang en het succes van onze activiteiten.
2. **Digitaal voorop.** We koesteren onze fysieke collectie en benadrukken het belang van publieke ruimtes, maar doen dat in een samenleving die primair digitaal is geworden. Om onze rol in de informatiesamenleving goed te kunnen spelen, leren we binnen de hele organisatie beter om primair digitaal te denken en werken.
3. **Denken in netwerken.** Bij die maatschappelijke rol in de informatiesamenleving hoort ook het denken in netwerken. Geen organisatie kan meer alleen op eigen kracht waarde toevoegen. We zoeken kruisbestuiving met onze gebruikers en partners om samen verder te komen.

WAARDEN

Naast onze missie en visie laten we ons leiden door een set van waarden. Als bibliotheek onderschrijven wij de door de Koninklijke Bibliotheek (KB) geformuleerde waarden. Deze waarden zijn:

AUTHENTICITEIT

In een complexe en snel veranderende wereld gaan mensen op zoek naar houvast. Authenticiteit fungeert daarbij als baken van vertrouwen en is een indicatie of iets al dan niet deugt. Authenticiteit is onlosmakelijk verbonden met betekenis. Het geeft richting aan wie we zijn, waar we vandaan komen en naartoe willen.

BETROUWBAARHEID

Bij onze organisatie staat betrouwbaarheid hoog in het vaandel. Wij zullen verplichtingen nauwgezet nakomen en met vertrouwelijke informatie respectvol omgaan. Dit doen wij consistent en we zullen geen dingen doen die een ander kunnen schaden.

ONAFHANKELIJKHEID

Als bibliotheek is het voor ons van groot belang om onafhankelijk te zijn in het vormen van onze mening en het uitdragen daarvan. Omdat de bibliotheek van iedereen is, kunnen en willen wij geen partij kiezen.

PLURIFORMITEIT

Aan het begrip pluriformiteit hechten wij grote waarde. Wij gaan uit van een grote culturele diversiteit waar verschillende cultuurgroepen naast en deels met elkaar leven.

TOEGANKELIJKHEID

De bibliotheek is laagdrempelig en voor iedereen toegankelijk. Wij maken geen onderscheid in groepen of personen die gebruik kunnen maken van onze gebouwen en diensten.

De bovengenoemde begrippen zijn terugkerende waarden in het doen, denken en handelen van de bibliotheek.

VERSCHILLENDE GEZICHTEN VAN DE BIBLIOTHEEK

In voorgaande jaren is de bibliotheek gestart met de transitie van een uitleeninstituut naar een sociaal-maatschappelijke onderneming. Een onderneming die een weerspiegeling is van haar omgeving waarbij de karakteristieke kenmerken van de lokale bevolking zich vertalen in de bibliotheek. Voor de ene persoon is de bibliotheek een plek van rust met talloze mogelijkheden tot zelfontplooiing. Voor een andere persoon is de bibliotheek een plek van ontmoeting, ingekleurd door activiteiten van lokale verenigingen. Een derde persoon zal de bibliotheek bezoeken met vragen over het gebruik van de tablet of wat te doen met een aanslagbiljet.

Na een tijdperk van informatie-schaarste zijn we aan het begin van de 21e eeuw aangeland in een tijdperk van informatie-overvloed. Mede hierdoor is het uitlenen van fysieke boeken een in belang afnemend middel. Overigens blijkt dat onder de jongere generatie 'print' weer zeer populair is. Daarnaast blijkt dat er geen verdringing van het papieren boek door e-books plaatsvindt, ook niet in het buitenland. Wat als een 'paal boven water' staat, is dat ongeacht de ontwikkeling de bibliotheek de taak op zich neemt om niemand 'buiten de boot' te laten vallen. Als bibliotheek willen we eraan bijdragen dat personen volwaardig kunnen participeren in de (informatie)maatschappij. Dit is een belangrijk speerpunt.

De educatieve functie neemt in belang toe. In samenwerking met onderwijsinstellingen en andere partners zorgen we voor een 'doorgaande leerlijn' van 0 tot 100 jaar. Hierbij zijn mensen in een kwetsbare positie een belangrijke doelgroep. Samen met hen willen wij de kloof tussen (digitaal) geletterden en laaggeletterden verkleinen. Deze taken en functies dragen bij aan een groot publiek belang vanwege de doorwerking op de maatschappij als geheel, op zowel sociaal, educatief én economisch gebied.

Enkele cijfers en feiten

Als kader voor de programmalijnen, willen we eerst enkele cijfers en feiten met u, lezer van dit beleidsplan, delen. Uit empirisch onderzoek blijkt het volgende:

- 2,5 miljoen volwassen Nederlanders zijn laaggeletterd. Dat is 15% van alle Nederlanders. In Zuidoost-Friesland gaat het om 12.000 inwoners.
- 1 miljoen Nederlanders lopen tegen problemen aan, maar zijn niet in staat om hun vaardigheden te verbeteren. In Zuidoost-Friesland geschat 5.000 inwoners.
- 3,5 miljoen Nederlanders kunnen zich digitaal niet goed redden. Vertaald naar Zuidoost-Friesland gaat het om 16 duizend inwoners
- Taalontwikkeling staat aan de basis van de ontwikkeling van het kind. De gezinssituatie speelt hierin een belangrijke rol.
- Een kind dat niet wordt voorgelezen, heeft op 4-jarige leeftijd een woordenschat van 1.500 woorden. Een kind dat wel is voorgelezen, heeft een woordenschat van maar liefst 3.500 woorden!
- Dientengevolge begint 25% van de kinderen het basisonderwijs met een leesachterstand van 2.000 woorden
- Van de basisschoolleerlingen verlaat 25% de school met een taalachterstand van 2,5 jaar
- Door 15 minuten vrij lezen per dag kan een kind 1.000 nieuwe woorden per jaar leren
- Kinderen die plezier in lezen hebben, lezen meer en behalen betere schoolresultaten
- Vrij lezen heeft een bewezen positief effect op woordenschat, spelling, grammatica, begrijpend lezen en schrijven.

Als u de tijd neemt om deze cijfers en feiten op u te laten inwerken, is het eens en te meer duidelijk dat we met de aanpak van lezen en laaggeletterdheid aan de basis van de samenleving staan. Een taak waarbij het van belang is dat je de doelgroep op jonge leeftijd bereikt. Een taak die qua belang zijn gelijke niet kent, en waarin wij als bibliotheek onze verantwoordelijkheid nemen om deze taak met verve uit te voeren.

AMBITIES

Als bibliotheek hechten we veel waarde aan de dialoog met onze interne en externe stakeholders. De directeur-bestuurder legt koerswijzigingen, investeringen en andere belangrijke zaken voor aan de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht zijn goed geïnformeerd over de koers van de bibliotheek en doen ook aanbevelingen voor het te voeren beleid. Extern is de gemeente onze belangrijkste stakeholder. Met ambtenaren en wethouders is periodiek overleg over de te varen koers. In deze overleggen worden speerpunten besproken, als ook doelgroepen en projecten die extra aandacht verdienen.

Voor de periode tot 2022 zijn onze belangrijkste ambities:

1. Optimale relevantie voor de lokale gemeenschap;
2. Gemeentelijk aanspreek- en organisatiepunt voor alle zaken betreffende (digitale) geletterdheid;
3. Informatieloket voor hen die digitaal niet mee kunnen komen;
4. Organisator en aanbieder van een divers aanbod van kunstuitingen;
5. Optimale ontmoetingsfunctie voor kennisdelen én bestrijding eenzaamheid;
6. Studieplekken met begeleiding.

Deze ambities zijn met de interne en externe stakeholders besproken. Afhankelijk van lokale speerpunten wordt een deel van het beschikbare budget ingezet om vertaling aan deze ambities te geven. Hiervoor worden bij voorkeur landelijk ontwikkelde modellen gebruikt die worden vertaald naar de lokale situatie. De ambities reflecteren de eisen en verwachtingen van de stakeholders. Voor het vormgeven van de ambities worden de programmalijnen gebruikt. Deze programmalijnen staan in de volgende hoofdstukken geschreven.

PROGRAMMALIJNEN

Als spiegel voor haar omgeving heeft het werk van de bibliotheek zich verbreed en uitgestrekt over andere gemeentelijke beleidsterreinen. Van oorsprong viel de bibliotheek eenvoudig te categoriseren onder het kopje 'cultuur'. In de 'oude' bibliotheek werden boeken uitgeleend en af en toe was er ruimte voor een tentoonstelling. Door de veranderingen in de maatschappij en de komst van internet (digitale tijdperk) heeft er een ware transitie plaatsgevonden en is de huidige bibliotheek ook actief op de beleidsterreinen: sociaal domein, economie en onderwijs. Immers, naar Engels voorbeeld kan er gediscussieerd worden om ook 'economische zaken' als beleidsterrein toe te voegen, omdat de bibliotheek zich inzet voor de zelfontplooiing van de inwoners die zich op deze manier verder ontwikkelen. Dit kan de economische groei in het gebied stimuleren.

Al met al heeft dit gevolgen voor het beleid van de bibliotheek. Om de taken en functies beter te kunnen duiden, is er een nieuwe indeling in programmalijnen gemaakt. Voor deze programmalijnen hebben we advies ingewonnen bij meerdere bibliotheekorganisaties om uiteindelijk tot een set van programmalijnen te komen die passend is voor de regio Zuidoost-Friesland.

Voor de periode tot 2022 hebben we het beleid van de bibliotheek in de volgende programmalijnen ingedeeld:

- Fysieke basisvoorziening met de klassieke bibliotheek
- Leesplezier en mediawijsheid voor kinderen
- Geletterdheid en meedoen in de samenleving voor volwassenen
- Bibliotheek van de toekomst

De bovenstaande programmalijnen kunnen worden ingezet om de bibliotheek van betekenis te laten zijn voor haar omgeving. Het is echter een keus van de gemeente of alle programmalijnen worden ingezet en hoe ze worden ingezet. Een ieder kan niet ontkennen dat iedere programmalijn van waarde is. Het beschikbare budget is dikwijls een beperkende factor. De programmalijn die de basis vormt voor de andere programmalijnen, is de fysieke basisvoorziening met de klassieke bibliotheek. Oftewel, de bibliotheek zoals iedereen hem van oudsher kent maar aangepast aan de huidige tijd. De andere programmalijnen zijn een verrijking van het programma van de bibliotheek, hebben een specifieke doelgroep voor ogen en anticiperen op een bestaande vraag en/of ontwikkeling in de maatschappij.

Met de programmalijn 'Leesplezier en mediawijsheid voor kinderen' wordt ingezet op de doelgroep 0 tot 18 jaar. Deze programmalijn is erop gericht om de woordenschat en taalkennis van kinderen en jongeren te stimuleren en uit te breiden. Dit wordt gedaan met de programmaonderdelen BoekStart, BoekStart in de Kinderopvang, BoekStartcoach en dBos voor basis- en voortgezet onderwijs. In de afgelopen periode is invulling aan deze programmalijn gegeven door de bestaande jeugduren hierop in te zetten. Daarnaast zijn er uren die normaliter voor de uitlending worden ingezet, gebruikt voor deze programmalijn. Naast projectmatige subsidies vanuit het landelijk actieprogramma Tel mee met Taal dragen scholen, onderwijskoepels en/of gemeenten tien euro per leerling bij. Door deze bijdragen is het gelukt om op veel basisscholen dBos uit te voeren.

Door het ontbreken van middelen is het tot dusver niet gelukt om BoekStart in de Kinderopvang, BoekStartcoach en dBos VO in alle gemeenten uit te rollen. Dat geldt ook voor aanvullende diensten als de VoorleesExpress. Om hierin te kunnen voorzien, is het beschikbaar stellen van nieuwe middelen onontbeerlijk. Met deze keus kiezen gemeente en bibliotheek voor de toekomst van haar jongste inwoners.

Als een gemeente prioriteert dat niemand buiten de boot mag vallen, is de programmalijn 'Geletterdheid en meedoen in de samenleving voor volwassenen' een logische keuze. In deze programmalijn ligt de nadruk op hulp bieden aan mensen die qua taal zwak staan. Vaak zijn ook de digitale vaardigheden van deze inwoners onvoldoende ontwikkeld. Daarnaast is deze programmalijn erop gericht om eenzaamheid te voorkomen en de ontmoetingsfunctie te stimuleren. In alle bibliotheken is een aanbod van het Digi-Taalhuis of een verwijzing ernaartoe. Iedere inwoner kan gratis gebruikmaken van het cursusaanbod DigiSterker en Klik & Tik, waarbij computervaardigheden worden aangeleerd en bijgespijkerd. Het huidige aanbod wordt uit bestaande middelen betaald en is een goede basis voor de aanpak (curatie) van laaggeletterdheid. Om verdere invulling aan deze programmalijn te geven, zijn extra middelen noodzakelijk.

Met deze middelen kan de bibliotheek verdere invulling geven aan de curatie van laaggeletterdheid door het uitbreiden van het aantal uren aan begeleiding. Om het aanbod aan producten en diensten te bundelen, zijn er goede ervaringen met een regiefunctie die de bibliotheek kan vervullen. Vanuit haar kernwaarden (authenticiteit, betrouwbaarheid, pluriformiteit, onafhankelijkheid, toegankelijkheid) is de bibliotheek een goede verbinder én aanbieder voor alle inwoners van de gemeente.

Met de programmalijn 'Bibliotheek van de toekomst' geeft de bibliotheek invulling aan het visualiseren van en participeren in de ontwikkelingen van de 21e eeuw. Een programmalijn die vooruitstrevend is en waarbij de nadruk ligt op 3D, augmented en virtual reality. Door het toenemend aantal technologische middelen en de snelheid waarmee deze beschikbaar komen, is het voor ieder van belang om met de basisbeginselen bekend te zijn. De jongeren gaan in de nabije toekomst banen vervullen waarvan de helft nu nog niet bestaat. De mensen die al op de arbeidsmarkt zijn, krijgen te maken met robotisering en andere technologische ontwikkelingen. Dit zorgt ervoor dat hun functie ingrijpend zal veranderen en bijscholing noodzaak is.

Vanwege het ontbreken aan middelen heeft de bibliotheek nog maar een beperkt aantal stappen kunnen zetten om uitvoering aan deze programmalijn te geven. In het aanbod voor scholen hebben de lees-/mediaconsulenten een aantal activiteiten opgezet, waaronder: het maken van een VR-glasses en hologrammen én het werken met 3D-pennen.

Wat als een paal boven water staat, is dat de 21e-eeuwse vaardigheden een andere manier van denken en werken vereist. Evident is dat er voor de huidige generatie die nu in de bovenbouw van de basisschool en/of op het voortgezet onderwijs zit, een groot aantal nieuwe beroepen ontstaat die nu nog niet bekend zijn. Met andere woorden, de specifieke vaardigheden voor deze nieuwe beroepen kunnen aan deze groep leerlingen nog niet geleerd worden. Wel kunnen we ze algemene vaardigheden bijbrengen die aansluiten bij de nieuwe technologische ontwikkelingen, waardoor ze sneller invulling kunnen geven aan deze nieuwe functies. Ook volwassenen en mensen met Nederlands als tweede taal kunnen deze nieuwe vaardigheden leren. Voor iedereen die mee wil gaan in de vaardigheden van de 21e eeuw, kan de bibliotheek een aanbod beschikbaar stellen. Dit kan in de bibliotheek of op locatie. Het aanbod dat onder deze programmalijn valt, zal de komende jaren verder uitbreiden. Om deze programmalijn tot uitvoer te brengen, zal de bibliotheek haar mensen verder moeten opleiden en toerusten. Met deze programmalijn maken gemeente en bibliotheek een keus voor de toekomst.

Resumé, aan de invulling van de fysieke basisvoorziening is – ondanks meerdere bezuinigingsronden – met het openhouden van alle vestigingen ruimschoots voldaan. Daarnaast is het aantal openingsuren uitgebreid waardoor er in 5 van de 8 vestigingen een ochtend-openstelling is gerealiseerd. Met de programmalijn Leesplezier en mediawijsheid voor kinderen worden meer dan 80% van de basisscholen bediend. De kansen liggen hier in de leeftijd 0 tot 6 jaar, en in 12 tot 18 jaar. Om deze kansen te benutten, zijn meer middelen nodig. Voor Geletterdheid en meedoen in de samenleving voor volwassenen is een goede basis gelegd door het opzetten van een aanbod aan Digi-Taalhuizen. De kansen liggen in het vervullen van een regiefunctie voor de bibliotheek. Met de programmalijn Bibliotheek van de Toekomst zijn slechts een aantal ‘vingeroefeningen’ uitgevoerd. Om hieraan verder invulling te geven, zijn nieuwe middelen noodzakelijk. Het scholen van eigen personeel is een wezenlijk onderdeel voor de invulling van deze programmalijn. Een groot voordeel is dat de bibliotheek kan bouwen op de ervaring die door andere bibliotheekorganisaties is opgedaan.

In de volgende hoofdstukken worden de programmalijnen en de bijbehorende onderdelen verder uitgeschreven. Met de inzet van iedere programmalijn hebben bibliotheek en gemeente een specifiek doel voor ogen. De onderdelen die onder de programmalijn vallen, zijn een middel en inwisselbaar voor een ander onderdeel.

1. PROGRAMMALIJN FYSIEKE BASISVOORZIENING MET DE KLASIEKE BIBLIOTHEEK

De programmalijn Fysieke basisvoorziening met de klassieke bibliotheek omschrijft de functie zoals de meeste mensen de bibliotheek van vroeger kennen. De bibliotheek is een uitleenpunt van boeken. Niet alleen beschikt de bibliotheek over de meest gevraagde boeken. Ook de minder gezochte boeken hebben een plek. Is het boek niet aanwezig in de bibliotheek die u bezoekt, dan kan het worden gereserveerd. De bibliotheek voldoet minstens aan de landelijke certificeringsnormen die eisen stellen aan de kwalitatieve invulling, de collectie, openingstijden, bedrijfsvoering en inbreng van stakeholders.

In de fysieke basisvoorziening komen alle programmalijnen samen. Dat betekent dat de klassieke bibliotheek in die zin niet als klassiek moet worden gezien, maar als een voorziening van deze tijd waar 'klassieke' bibliotheektaken worden verenigd met nieuwe producten en diensten. Een fysieke basisvoorziening, waarin we samen met onze partners programma's en activiteiten aanbieden voor alle inwoners van Zuidoost-Friesland. Daarmee wil de bibliotheek een organisatie zijn die ondersteunend is aan de samenleving. Waar inwoners dat kunnen halen wat ze nodig hebben, zodat ze mee kunnen doen in de samenleving en zich blijven ontwikkelen in een snel veranderende wereld. De klassieke bibliotheektaken zijn niet los te zien van de nieuwe taken. Immers, het was altijd al de opdracht van de bibliotheek om eraan bij te dragen dat iedereen in de samenleving kan meedoen. In onze visie is een bibliotheek idealiter gehuisvest samen met andere organisaties om elkaar te versterken in mogelijkheden en programmering.

De prijs van een abonnement is bewust laag gehouden, zodat de bibliotheek voor elke doelgroep toegankelijk blijft. In de bibliotheek is een ruim aanbod aan tijdschriften dat gratis gelezen kan worden. Kinderen in de leeftijd tot 18 jaar zijn gratis lid van de bibliotheek. Mensen die slecht ter been zijn of de bibliotheek niet kunnen bezoeken, kunnen gebruikmaken van 'Boek-Aan-Huis'. In dit geval bezorgt een vrijwilliger de boeken thuis.

In heel Friesland is het mogelijk om kosteloos boeken en media te reserveren. Buiten Friesland wordt een vergoeding gevraagd. Binnen heel Nederland kan gebruik worden gemaakt van de collectie van bibliotheken en universiteitsbibliotheken. Via Muziekweb stelt de bibliotheek een zeer uitgebreide muziekcollectie ter beschikking van haar gebruikers. Ook dvd's zijn te leen: leden kunnen via Filmbieb talloze speelfilms en documentaires aanvragen.

Om ervoor te zorgen dat iedereen optimaal gebruik kan maken van de bibliotheek, zijn de openingstijden verruimd. Door uniforme openingstijden te hanteren is het voor inwoners eenvoudiger om de bibliotheek te bezoeken en daar af te spreken. Om bibliotheekleden optimaal te laten genieten van de geleende boeken, is de leentermijn verruimd naar 4 weken.

Om een leven lang leren te stimuleren, stelt de bibliotheek de gangbare databanken beschikbaar om mensen in staat te stellen onderzoek te doen. Daarnaast organiseert de bibliotheek cursussen en workshops.

Het aantal online-leden en het aanbod aan e-books groeit elk jaar. De toegang tot het online aanbod wordt verder vereenvoudigd. Dit is een proces dat continu onze aandacht heeft. In het aanbod aan e-books zijn wij afhankelijk van de Koninklijke Bibliotheek (KB). Samen met vele uitgeverij probeert de KB afspraken te maken om tot een zo aansprekend mogelijk aanbod te komen.

Naast alle online activiteiten geeft de bibliotheek fysiek graag ruimte aan exposities. Inwoners van de gemeente kunnen op deze wijze een breder publiek laten genieten van hun kunstuitingen.

In samenwerking met partners organiseert de bibliotheek met enige regelmaat lezingen met landelijk bekende schrijvers.

De leesgroepen maken gebruik van het aanbod van de bibliotheek om groepsgewijs te lezen. In Zuidoost-Friesland zijn nagenoeg 20 leesclubs actief. Tijdens Nederland Leest (grote landelijke bibliotheekcampagne, geïnitieerd door het CPNB) organiseert de bibliotheek een activiteit voor deze doelgroep.

Al de bovengenoemde diensten zorgen ervoor dat de bibliotheek een zo groot mogelijke toegevoegde waarde voor haar gebruikers en de omgeving heeft.

Koers die we (gaan) varen

Op weg naar 2022 wordt het aanbod van e-books verder uitgebreid en krijgen zij een prominenter plek. Steeds meer mensen ontdekken het gemak van e-books. Met name in de vakantieperiode vertonen de downloads van e-books een significante lijn omhoog. Qua ondersteuning blijft de mogelijkheid bestaan om hulp te vragen bij de balie in de bibliotheek. De medewerkers van de bibliotheek zijn erin getraind om mensen te helpen met het downloaden van e-books. Het aanbieden van devices (e-readers, tablets e.a.) is een taak waar weinig gebruik van wordt gemaakt. Deze dienst wordt komende jaren verder afgebouwd. Als hierdoor middelen beschikbaar komen, worden deze ingezet ter stimulering van het aanbod aan e-books.

Om de klant optimaal van dienst te zijn, zijn de bibliotheken in Beetsterzwaag, Gorredijk, Oosterwolde en Wolvega langer open. Ook streven we naar eenduidige openingstijden. Op deze manier is het voor de klant eenvoudiger om te weten wanneer de bibliotheek open is. Deze ontwikkeling wordt zover het binnen de middelen ligt, komende jaren doorgezet.

Voor de abonnementen geldt dat we de verhoging van de tarieven zo minimaal mogelijk proberen te houden. Door prijsstijgingen ontkomen we er niet aan om de tarieven iets te laten stijgen, maar het streven is om de bibliotheek laagdrempelig en toegankelijk te houden. Voor het te laat terugbrengen en reserveren van materiaal worden geen kosten in rekening gebracht. Deze koers blijven we volgen. Tegelijkertijd houden we de landelijke ontwikkelingen in de gaten en streven we naar een pas die geldig is in heel Nederland. Naast een landelijke pas zijn we een voorstander van uniformisering van de leenvoorwaarden. Met een landelijke bibliotheekpas kan een bibliotheeklid in alle bibliotheken (850+) in Nederland boeken en media lenen en terugbrengen.

In de bibliotheken zien we een toenemende vraag naar studieplekken. Nu al wordt veel gebruikgemaakt van de rustige zitplekken, laptopaansluitingen en de mogelijkheid om te oefenen met gratis theorie-examens voor auto- of motorrijbewijs. Als bibliotheek gaan we op deze ontwikkeling anticiperen door hiervoor mogelijkheden te creëren. Het uitgangspunt hierbij is een rustige plek met comfortabele zitgelegenheid en toegang tot stroom en wifi. Om dit verder uit te bouwen gaat de bibliotheek experimenteren met studiebegeleiding. Leerlingen kunnen in de bibliotheek studeren en op vaste momenten in de week bijlessen volgen voor vakken als economie, natuurkunde en wiskunde.

2. PROGRAMMALIJN LEESPLEZIER EN MEDIAWIJSHEID VOOR KINDEREN

Als school, kinderopvang, gemeente en bibliotheek hebben wij een gezamenlijk belang om de jeugd in Zuidoost-Friesland goed voorbereid de wereld in te sturen. Goed kunnen lezen is een van de belangrijkste basisvaardigheden die we kinderen kunnen meegeven. De programmalijn Leesplezier en mediawijsheid voor kinderen is gericht op kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar. Om alle kinderen in Zuidoost-Friesland te bereiken, wordt er nauw samengewerkt met het onderwijs en maatschappelijke organisaties in de regio. De Koninklijke Bibliotheek (KB) ondersteunt het aanbod met het landelijke actieprogramma Tel mee met Taal. Dit programma biedt voor elke doelgroep een passend aanbod in de vorm van: BoekStart, BoekStart in de Kinderopvang, BoekStartcoach en de Bibliotheek op School (dBos) PO, VO en VMBO. Door stapsgewijs in te zetten op deze programmaonderdelen proberen we tegen zo laag mogelijke kosten zoveel mogelijk kinderen te bereiken. Onontbeerlijk in de uitrol van deze programmaonderdelen is de samenwerking met andere partners zoals scholen, kinderopvang, peuterspeelzalen, VVE-locaties, consultatiebureaus, gemeente en (onderwijs)koepelorganisaties.

In het afgelopen decennium heeft de bibliotheek veel tijd, middelen en energie geïnvesteerd in de relatie met de basisscholen. Gelukkig was de genegenheid wederzijds en hebben we een voortreffelijke band met zowel de scholenkoepels (Comprix, VSCO, De Tjongerwerven, Bisschop Möller Stichting) als met alle scholen in de regio. Deze band is nog intensiever geworden door de komst van 'de Bibliotheek op School' (dBos). Gestart in 2009, toen nog als pilot onder de naam 'Kunst van Lezen', heeft de bibliotheek een beweging in gang gezet waarbij de bibliotheek steeds vaker naar de school gaat, in plaats dat de school naar de bibliotheek komt. Met acht leesconsulenten worden alle 60 basisscholen (door fusie en sluiting in tien jaar tijd gekrompen van 82 naar 60 scholen) regelmatig bezocht.

Met 49 scholen heeft de bibliotheek contracten getekend voor een 3-jarige samenwerking. Dit aantal scholen groeit nog steeds. Als de samenwerking goed bevalt en voldoende (lees) resultaat oplevert, wordt de overeenkomst met beider instemming verlengd. Tot nu toe zijn alle contracten verlengd.

Op dit moment heeft 82% van de basisscholen in Zuidoost-Friesland een dBos-samenwerking met de bibliotheek. Dit percentage ligt ruim boven het landelijk gemiddelde van 50%. Dit hoge percentage is het gevolg van de koers die de bibliotheek de afgelopen periode heeft gevaren. Een succesvolle aanpak die nu zijn vruchten afwerpt. Dit is onder meer te merken aan een ruimere woordenschat van de leerlingen en betere scores op begrijpend lezen. De gezamenlijke inspanningen met het onderwijs resulteren in een gemiddeld hoger uitstroomniveau van de leerlingen.

Met CSG Liudger locatie Waskemeer werkt de bibliotheek samen om de leerlingen in het Voortgezet Onderwijs aan het lezen te krijgen. Met de kennis van dBos lukt dit wonderwel. Zoals de directeur van deze locatie het omschrijft: 'de school is door de samenwerking veranderd in een leesrijke omgeving'.

In heel Zuidoost-Friesland werkt de bibliotheek met het programma BoekStart samen de gemeenten. BoekStart is erop gericht om kinderen op zeer jonge leeftijd in aanraking te brengen met voorlezen. Een aanpak die zijn vruchten afwerpt.

In de gemeente Ooststellingwerf zijn de bibliotheek en gemeente een samenwerking aangegaan voor BoekStart in de Kinderopvang en BoekStart op de consultatiebureaus (BoekStartcoach). Deze programma's zijn een vervolg op BoekStart en richten zich op ouders en kinderen om het (voor)lezen op jonge leeftijd te stimuleren. Kenmerkend voor deze programma's is dat de bibliotheek de doelgroep opzoekt, namelijk: in de kinderopvang en op het consultatiebureau. Belangrijk hierbij is dat kennis van en plezier bij het (voor)lezen wordt overgedragen.

Koers die we (gaan) varen

Op weg naar 2022 is het doel om samen met gemeente en scholen te werken aan een vergaande samenwerking tussen bibliotheek en scholen. Als stip op de horizon tekenen we voor een dBos-samenwerking met 95% van de basisscholen. Een aandachtspunt blijft de financiering. Zowel bibliotheek als school en gemeente investeren in het lezen van deze jonge kinderen. Omdat dBos gestoeld is op samenwerking en kennisoverdracht, is de samenwerking tijdsintensief en blijft investeren noodzakelijk. Hier staat tegenover dat de resultaten boekdelen spreken: in de afgelopen periode zijn er op basisscholen 'ware' leesomgevingen ontstaan. Kinderen lezen volop uit de verrijdbare boekenkasten op school en krijgen advies over de boeken die bij hun leesniveau passen. Maar vooral ook over boeken die bij hun interesses passen. Want de sleutel tot succes is leesplezier!

Het plezier in lezen dat ontstaat, zorgt ervoor dat kinderen meer lezen. En zoals iedereen weet, vergroot het lezen van boeken de woordenschat. De scholen zijn hier blij mee. Scholen signaleren dat de woordenschat, het taalniveau en begrijpend lezen omhoog gaat, zodat kinderen uiteindelijk een schoolniveau hoger uitstromen.

Deze resultaten maken de investering die een behoorlijke hap uit het budget van de bibliotheek is, dubbel en dwars waard. Met goedkeuring van de gemeente blijven we de komende jaren deze koers volgen. Daarnaast investeren we in programma's voor de doelgroep 0-6 jaar, waarbij het van belang is om de ouders te bereiken en aandacht te besteden aan interactief voorlezen. Voor een succesvolle aanpak willen we de samenwerking met andere organisaties intensiveren, zodat we beter op de hoogte zijn van elkaars activiteiten en we gericht onze uren en middelen kunnen inzetten. Met deze aanpak wordt invulling gegeven aan de preventie van laaggeletterdheid in de regio.

In aanloop naar 2022 gaat de bibliotheek overleg voeren met de gemeenten en kinderopvangorganisaties om op deze manier de programma's BoekStart, BoekStart in de Kinderopvang, BoekStartcoach en mogelijk ook programma's als de VoorleesExpress verder uit te kunnen rollen. In de gemeente Ooststellingwerf is in 2017 en 2018 al gestart met BoekStart in de Kinderopvang en BoekStartcoach. Deze ervaring zetten we ook graag in voor de andere gemeenten.

Door extra in te zetten op kinderen in de leeftijd van 0 tot 6 jaar beogen we een extra impuls aan de woordenschat en taalontwikkeling van de allerjongsten te geven. Een investering waar deze nieuwe inwoners van de gemeente een leven lang plezier van hebben. Niet alleen hebben de kinderen plezier van een grotere woordenschat, ook de scholen merken deze inspanningen in de resultaten op school. Door voor te lezen aan en te lezen met kleine kinderen wordt hun woordenschat vergroot. Dit vergroot de taalvaardigheid van de kinderen en zorgt voor een hoger instroomniveau op het basisonderwijs. Door de investering in de voor- en vroegschoolse periode, alsmede de investering in het basisonderwijs, ontstaat er een cumulatieve werking. De kinderen die in beide perioden met de programma's van de bibliotheek in aanraking zijn geweest, gaan met een grotere woordenschat de wereld in.

Voor de doelgroep 12 t/m 18 jaar moet de bibliotheek een pas op de plaats maken. Ondanks de vruchtbare samenwerking met CSG Liudger locatie Waskemeer ontbreekt het de bibliotheek aan middelen om een dBos-samenwerking met de andere scholen voor Voortgezet Onderwijs (VO-scholen) aan te gaan. In het gebied Zuidoost-Friesland zijn nog vier andere VO-scholen. Het aangaan van een samenwerking met deze scholen vergt een forse investering in het aannemen en opleiden van twee leesconsulenten, alsmede het investeren in boeken en uren. De bijdrage van de scholen zorgt gemiddeld voor dekking van een derde deel van de kosten. Het ontbrekende tweederde deel van de kosten is komende jaren niet beschikbaar in het bibliotheekbudget. Als bibliotheek staan we open voor suggesties.

3. PROGRAMMALIJN GELETTERDHEID EN MEEDOEN IN DE SAMENLEVING VOOR VOLWASSENEN

Goed kunnen lezen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. In Nederland zijn 2,5 miljoen volwassenen laaggeletterd of onvoldoende taalvaardig (in Zuidoost-Friesland gaat het om 12 duizend inwoners). Dat maakt het voor deze mensen erg lastig om mee te komen in onze steeds complexere informatiemaatschappij. Ter verduidelijking, laaggeletterdheid is een term voor mensen die grote moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen. Mensen die laaggeletterd zijn, zijn geen analfabeten. Ze kunnen wel lezen en schrijven, maar beheersen niet het eindniveau of niveau 2/3 VMBO / MBO. Een groot deel van deze groep kan met de juiste ondersteuning zijn of haar vaardigheden verbeteren. Geschat wordt dat 1 miljoen volwassenen (5 duizend in Zuidoost-Friesland) niet bij machte zijn om met welke ondersteuning ook, hun vaardigheden te verbeteren. Ook voor deze groep wil de bibliotheek een vangnet vormen door ze hulp te bieden bij de problemen waar ze tegenaan lopen. Lezen en leesbevordering is dus niet alleen een punt van aandacht voor de jeugd.

De bibliotheek speelt een belangrijke rol in het bestrijden van laaggeletterdheid. Vanuit de waarden van de bibliotheek (authentiek, onafhankelijk, betrouwbaar, pluriform en toegankelijk) hebben we een groot bereik onder de inwoners en genieten wij veel vertrouwen onder deze groep. Samen met de partners kunnen we een goede plek bieden aan het informeel leren en ontmoeten. Dit ondersteunen we met speciale collecties voor de doelgroep laaggeletterden. Zonder lokale en regionale partners kan de bibliotheek echter minder van betekenis zijn. Daarom is het opbouwen van stevige taalallianties van essentieel belang om laaggeletterdheid te bestrijden. Provinciaal werken we hiervoor samen in een bondgenootschap met vrijwilligersorganisaties, ROC 's, KB, Stichting Lezen, Stichting Lezen en Schrijven en de provinciale bibliotheken. Lokaal worden de welzijns- en zorgorganisaties en uiteraard de gemeenten hierbij betrokken.

De bibliotheek heeft in al haar vestigingen een Digi-Taalhuis of informatie over Digi-Taalhuizen. In het Digi-Taalhuis is iedereen welkom om beter te leren lezen, schrijven en rekenen. Of om met de computer te werken. Dat kan alleen of met begeleiding van getrainde vrijwilligers. Met deze vrijwilliger ofwel taalmaatje spreekt degene die gebruikmaakt van het Digi-Taalhuis wekelijks af. Gezamenlijk met het taalmaatje wordt met simpele oefeningen aan de taalvaardigheid gewerkt. Op de computer zijn de oefenprogramma's Klik & Tik en DigiSterker beschikbaar. In het Digi-Taalhuis werkt de bibliotheek samen met vrijwilligers-, welzijns- en onderwijsorganisaties. Er is een aparte collectie boeken beschikbaar die goed aansluit bij de taalbehoefte van de deelnemers.

Naast het werken aan geletterdheid geeft de bibliotheek invulling aan het stimuleren van participatie en zelfredzaamheid. Het gaat hier om basisvaardigheden zoals digitale vaardigheden, gezondheidsvaardigheden, sociale en juridische vaardigheden, lezen, schrijven en rekenen en financiële vaardigheden. Met de dag groeit de noodzaak voor burgers om te beschikken over deze basisvaardigheden. Naast het verwerven van digitale en technische vaardigheden en 'knoppenkunde' zijn meer inhoudelijke vaardigheden als zoeken, selecteren en evalueren van informatie van groot belang. Om te voorkomen dat minder vaardige inwoners buitenspel (komen te) staan, zetten wij in op ondersteuning bij het leren van deze vaardigheden.

Wij zien de bibliotheek als een laagdrempelige voorziening waar inwoners zich op hun gemak kunnen voelen en de hulp ontvangen bij het leren van en oefenen met de vijf basisvaardigheden. Naast de digitale basisvaardigheden ontwikkelen we samen met de Koninklijke Bibliotheek een bredere lijn Bibliotheek & basisvaardigheden. Voor de inhoudelijke invulling werken we altijd samen met lokale partners, zoals sociale wijk- en buurtteams, welzijnsinstellingen, SeniorWeb en zorginstellingen die de kennis inbrengen. De bibliotheek heeft hierin een faciliterende en coördinerende rol.

Uiteraard ondersteunt de bibliotheek deze programmalijn ook met collecties en andere digitale content zoals licenties voor het programma Klik & Tik, Oefenen.nl en DigiSterker. De vrijwilligers faciliteren we door ze te begeleiden, trainingen aan te bieden, de administratie uit handen te nemen en te zorgen voor 'goed werkgeverschap'.

In de gemeente Ooststellingwerf maakt de bibliotheek al enige jaren onderdeel uit van het Taalnetwerk Ooststellingwerf. Met dit netwerk waarin Stichting Scala, ROC Friesland College, Stichting Humanitas, de gemeente en de bibliotheek participeren, worden handen en voeten gegeven aan de bestrijding van laaggeletterdheid. In de gemeenten Opsterland en Weststellingwerf wordt ook met verenigde krachten gewerkt aan een sterk netwerk.

Tijdens de Week van de Alfabetisering organiseert de bibliotheek diverse activiteiten in haar vestigingen om de noodzaak van een aanpak voor laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen. In deze week krijgen mensen die laaggeletterd zijn, een podium om hun leerproces in beeld te brengen. De Week van de Alfabetisering wordt georganiseerd met de samenwerkingspartners van het Digi-Taalhuis.

In een aantal bibliotheken wordt invulling gegeven aan het breicafé. Ook hierin is de bibliotheek een spiegel van de samenleving. De wederom toegenomen belangstelling voor creatief handwerken werkt in het voordeel.

De bibliotheek heeft een convenant met de Belastingdienst gesloten waarin is vastgelegd dat de bibliotheek voorzieningen biedt voor het invullen van de belastingaangifte. Afgelopen periode is er veel geïnvesteerd in de veiligheid van ICT-apparatuur. Met name als het gaat om privacygevoelige gegevens is het van belang dat de klant met een gerust hart achter de computer kan plaatsnemen.

Voor de ontwikkeling van taalvaardigheid blijft lezen ook in latere levensfasen en voor oudere doelgroepen belangrijk. In de praktijk blijkt dat vaardige lezers persoonlijke voordelen kunnen ondervinden die in een bredere context de economie stimuleren. Ze vinden gemakkelijker een baan, krijgen een hoger salaris, zijn vaker politiek en maatschappelijk actief en hebben een betere gezondheid. Ongelijkheid in geletterdheid kan leiden tot grotere sociale verschillen en hogere maatschappelijke kosten.

Koers die we (gaan) varen

In de komende jaren wordt er druk gewerkt aan een verbetering van de toeleiding naar de Digi-Taalhuizen. Verder worden de mogelijkheden onderzocht om samen met partners een deel van het aanbod bij de vindplaatsen te kunnen aanbieden. Uit ervaring weten we dat mensen die moeite met taal hebben, niet uit zichzelf de bibliotheek bezoeken. In hun ogen is de bibliotheek meer voor lezers en zij voelen zich niet thuis in deze omgeving. Dat de bibliotheek ook een interessant aanbod heeft voor deze mensen, is vaak niet bekend. Om deze groep mensen te bereiken, gaat de bibliotheek actief naar de doelgroepen toe. Om dit te bewerkstelligen hecht de bibliotheek grote waarde aan het oprichten en in stand houden van taalnetwerken. De bibliotheek spant zich in om op meerdere manieren taal en laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en bovendien de agenda te plaatsen. Het kernwoord is: samenwerken.

In de kleinere bibliotheken is in de afgelopen periode een beperkt aanbod gerealiseerd met een doorverwijsfunctie naar de grotere bibliotheken. Op weg naar 2022 spant de bibliotheek zich in om dit aanbod meer bekendheid te geven. Daarnaast zal de bibliotheek zich erop richten om netwerken te verstevigen en verder uit te breiden.

Voor het voortzetten van de koers wordt de samenwerking met partners geïntensiveerd. Omdat deze programmalijn volop in ontwikkeling is, doet de bibliotheek mee aan landelijke pilots en andere initiatieven. In dit kader is de bibliotheek bezig om vertaling te geven aan een gezinsgerichte aanpak. Deze aanpak heeft als doel om de cirkel te doorbreken van kinderen die opgroeien in een gezin met laaggeletterde ouders. Op weg naar 2022 blijft de koers van de bibliotheek erop gericht dat niemand 'buiten de boot valt'. Bij de samenwerking met welzijns- en vrijwilligersorganisaties treedt de bibliotheek in de faciliterende rol. Daar waar mogelijk ondersteunt de bibliotheek het bestaande aanbod, stimuleert initiatieven tot het creëren van nieuw aanbod en is ze onderdeel van een breed scala aan samenwerkingsverbanden.

Met de uitvoer van deze programmalijn kan de bibliotheek een regierol vervullen in de aanpak van laaggeletterdheid. Voor deze rol is de uitvoer van de volgende taken noodzakelijk: het organiseren van overleg met de samenwerkende partners, het initiëren van samenwerkingen, ruimte bieden aan deze doelgroepen, het faciliteren van partners met een taalaanbod en alle andere hieruit voortvloeiende werkzaamheden. De regierol is een rol die bij de bibliotheek past: de bibliotheek is er voor iedereen, kiest geen kleur en hecht grote waarde aan haar neutraliteit. De bibliotheek is een verbinder van kennis en mensen.

Als algemene regel geldt dat iedereen een plek in de bibliotheek heeft. De bibliotheek wordt niet geleid door commerciële doelstellingen, maar eerder door idealistische doelen. Kwetsbare doelgroepen kunnen rekenen op de steun en begeleiding van de bibliotheek. Omdat de bibliotheek dit niet alleen kan, werken we bij voorkeur samen met partners in de regio en in het land. Door het inzetten van deze koers hebben we al vele mensen geholpen door ze te ondersteunen op het gebied van (digi-) taal en rekenen. Voor het uitvoeren van de regierol zijn extra middelen nodig waardoor we de specialisten in onze organisatie vrij kunnen maken voor deze taken. Gezien het belang dat aan een goede ondersteuning van laagtaalvaardige mensen is verbonden, kan dit een investering zijn in de toekomst van deze mensen. Een investering waar de gehele gemeenschap van profiteert.

De bibliotheek is er voor iedere leeftijd. Daarom is de bibliotheek in de gemeente Ooststellingwerf gestart met een samenwerkingsverband met zorginstelling ZuidoostZorg. Onder de naam 'Luisteren in je leunstoel' lezen vrijwilligers voor aan ouderen met Alzheimer en dementie. Door het voorlezen voelen de ouderen zich beter op hun gemak en worden associaties met vroeger naar boven gehaald. Uit onderzoek en ervaring is naar voren gekomen dat voorlezen aan ouderen ook de hersenactiviteit stimuleert. Voor de komende periode gaat de bibliotheek actief op zoek naar meer samenwerkingen die erop gericht zijn dat iedereen mee kan doen in de samenleving en dat iedereen op een menswaardige manier een rol in de samenleving kan vervullen.

4. PROGRAMMALIJN BIBLIOTHEEK VAN DE TOEKOMST / EEN LEVEN LANG LEREN

De programmalijn 'Bibliotheek van de toekomst' gaat over voortdurende persoonlijke ontwikkeling van alle inwoners. Je bent in onze snel veranderende samenleving nooit uitgeleerd. De scheiding wordt minder absoluut tussen de levensfase waarin we worden opgeleid en de werkende levensfase waarin we onze kennis toepassen. Steeds meer komt de nadruk te liggen op het leren buiten de formele structuren van het onderwijs. Juist dit leren gedurende je leven, geeft mensen de beste kansen op een optimale persoonlijke ontwikkeling en voortdurende vernieuwing van kennis en competenties. Door digitalisering nemen de mogelijkheden hiervoor toe. Naast geletterdheid en digitale vaardigheden kent onze moderne kenniseconomie een toenemende behoefte aan 'kennis- en mensenwerkers'.

De behoefte aan routinematige functies zoals productiewerk neemt af. Goed voorbereid zijn op de arbeidsmarkt en hierop goed mee kunnen blijven doen, betekent dat mensen moeten beschikken over een aantal kerncompetenties, de zogenaamde '21st century skills'. Hieronder vallen competenties als creativiteit, samenwerken, communiceren, sociale en culturele vaardigheden, probleemoplossend vermogen en kritisch denken.

Wij willen stimuleren dat inwoners van 0 tot 100+ jaar op een leuke, informele manier hun kennis en vaardigheden op peil houden. Zo maken wij het mogelijk dat ze gedurende hun hele leven kunnen werken aan persoonlijke ontwikkeling. Voor werk of voor persoonlijke interesses. Met deze inzet zorgen wij ervoor dat zo veel mogelijk inwoners meekomen in de 21e eeuw. Onze bibliotheken hebben hierin een stimulerende en faciliterende rol. Door middel van activiteiten zijn we er voor iedereen die wil ontmoeten, leren en ontdekken. De bibliotheek biedt een platform aan deskundigheid en activiteiten. Dankzij een structurele en continue provinciale programmering in samenwerking met partners, is er altijd iets te beleven in de bibliotheek.

De bibliotheek als platform betekent ook dat we niet alles zelf programmeren. We nodigen bedrijven, organisaties en inwoners uit om gebruik te maken van de bibliotheek om elkaar te ontmoeten en kennis te delen. Dit ondersteunen we met onze goede fysieke en digitale collectie. We rusten de bibliotheek toe met materialen die het ontwikkelen van talenten, kennis, vaardigheden en creativiteit uitlokken. Zo kan de bibliotheek ruimte bieden aan een maakplaats of FabLab (afkorting van Fabrication Laboratory). In deze ruimte staan nieuwe technologische apparaten, zoals een lasersnijder en 3D-printer. Met deze apparaten kan iedereen zich bekwamen in vaardigheden die in de 21e eeuw thuishoren. De maakplaats kan ook fungeren als extern klaslokaal richting het onderwijs en bedrijfsleven.

Nu bijna iedereen in Nederland een mobiele telefoon of smartphone bezit, heeft de bibliotheek gekeken naar hoe wij onze producten en diensten beter toegankelijk kunnen maken voor het publiek. Voor de smartphone levert de bibliotheek diverse apps om het lezen te stimuleren. Deze apps zijn gedurende een periode of het hele jaar beschikbaar. Voorbeelden van apps zijn: VakantieBieb, LuisterBieb, VerhalenBieb en PoëzieBieb. Voor het reserveren en verlengen van boeken is er de Wise-app van de bibliotheek.

Digitalisering en eenzaamheid zijn maatschappelijke kwesties waarmee iedereen te maken heeft. Ook voor de bibliotheek is dit merkbaar en het is een deel van haar sociale functie om hier in te springen. Zoals gezegd, niemand mag buiten de boot vallen. Met brandhaarden over de hele wereld zijn de vluchtelingenstromen groter dan ooit. Als aan eerste noden als eten en onderdak is voldaan, is de taal een primaire noodzaak om te integreren én te kunnen participeren in een samenleving. De bibliotheek stelt haar ruimtes voor deze mensen beschikbaar en werkt samen met onderwijs- en sociale organisaties om een passend aanbod voor deze doelgroep te creëren.

Koers die we (gaan) varen

Samen met partners onderzoeken we de mogelijkheden van een permanent FabLab of Maakplaats. Graag gaan we met de gemeente in overleg om te bespreken waar we als bibliotheek van toegevoegde waarde kunnen zijn voor de samenleving. Het stimuleren van de (micro-) economie kan daar onderdeel van zijn. Door de snelle opkomst van nieuwe technologieën zijn oude verdienmodellen en organisatiestructuren achterhaald geraakt.

Het belang van communities neemt toe. In de 'oude' economie vindt een herschikking plaats waardoor overhead als een last wordt ervaren en kleine start-ups succesvol zijn. Dat de bibliotheek mensen de mogelijkheid biedt om nieuwe vaardigheden aan te leren en zodanig te participeren in deze snel veranderende samenleving, sluit hierbij goed aan.

Voor het onderwijs bieden wij diensten aan om kinderen kennis te laten maken met de 21st century skills en virtual reality. In de komende periode gaan we door met deze ontwikkeling en zoeken we partners om hieraan invulling te geven. Omdat een groot aantal van de toekomstige banen nog niet bestaat, is het van belang dat de kinderen anders leren denken en werken. Door te oefenen met micro-bits en programmeren leren ze vaardigheden die ze straks in staat stellen om toekomstige problemen op te lossen en nieuwe uitdagingen aan te gaan. Het doel is om deze activiteiten zowel op school als in de bibliotheek te laten plaatsvinden. In andere bibliotheken is hier reeds ervaring mee opgedaan. Deze kennis ligt ook voor onze bibliotheken binnen handbereik, mits er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn.

Daarnaast moet op dit vlak het huidige kennisniveau van de bibliotheekmedewerker op het gebied van artificiële intelligentie, programmeren en robotica bijgeschaafd worden. Ook op dit vlak is de kennis voorradig. Graag maken we met de gemeenten en andere partners de keus voor de toekomst van de kinderen.

BEDRIJFSVOERING

GEBOUWEN EN ORGANISATIE

Ondanks verschillende bezuinigingsrondes is Bibliotheek Zuidoost Fryslân erin geslaagd om al haar vestigingen open te houden. In Weststellingwerf is een bibliotheekvestiging in Wolvega en een bibliotheek in het culturele blok 't Vlechtwerk in Noordwolde. In Ooststellingwerf is een bibliotheekvestiging in Oosterwolde, een bibliotheekvestiging in de brede school Haulerwijk en een biebpunt in Appelscha (een biebpunt kenmerkt zich door beperkte openingstijden en een beperkte collectie). In Opsterland zijn er 3 bibliotheekvestigingen: in Beetsterzwaag, Gorredijk en Ureterp. In 2018 is de vestiging Beetsterzwaag opgewaarderd van een biebpunt tot een volwaardige bibliotheek.

Bij de inrichting van de bibliotheekvestigingen in Zuidoost-Friesland is gekozen voor een warme en moderne uitstraling waarbij de voorkeur is gegeven aan duurzame, kwalitatieve materialen die ook na jarenlang gebruik er nog actueel uitzien.

Voor de komende jaren ligt de focus op het in stand houden van deze voorzieningen, zodat de bibliotheek op een acceptabele reisafstand van de inwoners van de gemeente blijft. Dit is van groot belang omdat het aantal ouderen toeneemt. Met name deze doelgroep zal gebruikmaken van de sociale functie van de bibliotheek, op voorwaarde dat de bibliotheek goed bereikbaar is. Hiermee samenhangend heeft de bibliotheek zich ten doel gesteld om het gebouw zo veel mogelijk open te stellen. Na jaren met enkel een middagopenstelling wordt nu nagestreefd om doordeweeks zowel 's ochtends als 's middags op vaste tijden open te zijn voor publiek. Deze uitbreiding van uren is gerealiseerd door de bezetting gedurende openingsuren te verminderen en meer gespreid in te zetten. Hierdoor is in veel gevallen de bezetting teruggebracht naar eenmansbezetting. Deze lijn wordt komende jaren gehandhaafd om zo de beschikbare uren zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Naast een uitbreiding van openingsuren heeft de bibliotheek afgelopen jaren fors geïnvesteerd in de Bibliotheek op School (dBos). Door deze ontwikkeling zijn de werkzaamheden van de bibliotheek meer buiten het gebouw komen te liggen. Met de leesconsulenten die werkzaam zijn in het basis- en voortgezet onderwijs is een kwart van het personeel bezig om het werk van de bibliotheek buiten het gebouw vorm te geven en daarmee dichterbij de gebruiker te brengen. Ook de voor- en voerschoolse periode is hierbij continu een punt van aandacht. In de komende periode wordt getracht om in samenwerking met de gemeente en andere organisaties nog meer in te zetten op deze jonge doelgroep. Zie ook programmalijn Leesplezier en mediawijsheid voor kinderen.

Door deze ontwikkelingen is de organisatie in de afgelopen periode meer efficiënt dan ooit tevoren. Daarnaast is – mede door het verwijderen van de managementlaag – de organisatie veel platter geworden. Met deze lijn wordt beoogd om in te zetten op efficiency en meer zelfsturing. Op deze wijze kan de bibliotheek invulling geven aan alle taken die er afgelopen jaren bij zijn gekomen. Voor de komende beleidsperiode is samenwerken en digitale kennis het aandachtspunt.

Kon de bibliothecaris in de klassieke bibliotheek volstaan met een uitgebreide kennis van boeken en literatuur, tegenwoordig is de bibliothecaris eerder een informatiespecialist; iemand die razendsnel een verzoek om informatie kan vertalen in een gerichte zoekopdracht waarbij gebruik wordt gemaakt van verschillende analoge en digitale systemen. Om hierin te voorzien is continue scholing van eigen mensen noodzakelijk, met name op digitaal vlak.

In de periode tot 2023 gaat de bibliotheek investeren in de digitale vaardigheden van haar mensen. Door de veranderde rol zijn deze vaardigheden belangrijk bij het uitvoeren van diensten. Daarnaast vraagt interne en externe communicatie steeds meer digitale vaardigheden. De inzet van scholing wordt specifiek beschreven in de jaarplannen voor scholing.

Om de inwoners van de gemeente beter van dienst te zijn, is een goede samenwerking met andere (welzijns- en onderwijs)organisaties noodzakelijk. Het bevorderen van deze samenwerking is, evenals in voorgaande periodes, een punt van aandacht. De bibliotheek deelt graag haar gebouwen en kennis met andere partners in de regio. In de komende jaren worden de beschikbare ruimtes in de bibliotheken opnieuw bekeken en gewogen. Naar verwachting vindt er een verschuiving plaats tussen ruimte bieden aan de fysieke collectie en de verblijfsfunctie in de bibliotheek. Met dien te verstande dat het doel van de bibliotheek is en blijft om ruimte te bieden aan het totale aanbod van de bibliotheek en haar partners. Op deze manier kan ze een optimale meerwaarde bieden voor de samenleving.

DIGITALE INFRASTRUCTUUR

Naast bovengenoemde verschuivingen is de digitale infrastructuur in toenemende mate een punt van aandacht. De digitale ontwikkelingen en technologische groei zorgen voor nieuwe mogelijkheden en nieuwe uitdagingen. Door deze ontwikkelingen kunnen bibliotheekleden steeds meer zelf regelen, in de bibliotheek of vanuit huis. Meer gemak en altijd beschikbaar zijn, vormen tegenwoordig het uitgangspunt. De keerzijde van de digitalisering is dat er ook nieuwe bedreigingen zijn zoals online fraude, malware, spyware en ransomware. Dit zorgt ervoor dat een goed netwerkbeheer geen bijzaak maar hoofdzaak is. Om te duiden hoe belangrijk dit is: in 2017 zijn de systemen van veel grote bedrijven platgelegd door de ransomware-variant WannaCry. Met als gevolg dat deze bedrijven geen diensten meer aan hun klanten konden verlenen. De bibliotheek kan ook een potentieel slachtoffer van dergelijke bedreigingen zijn door haar veranderende rol als digitale kennismakelaar en de daarmee samenhangende uitbreiding van taken. Steeds meer mensen gebruiken de computers in de bibliotheek om te internetbankieren of hun belastingpapieren in te vullen.

De komende jaren gaat de bibliotheek haar taak als digitaal informatiespecialist verder oppakken en haar netwerk en hardware hierop aanpassen. Om veiligheidsredenen kunnen we geen volledige inzage geven in onze digitale infrastructuur, maar een beknopte omschrijving is wel mogelijk.

VEILIGHEID

De bibliotheek werkt met gescheiden wifi-netwerken. Het publieksnetwerk is voor iedereen toegankelijk. De gebruikers zijn niet zichtbaar voor andere gebruikers. Om te voorkomen dat bezoekers zich begeven op aanstootgevende sites, wordt er gebruikgemaakt van filters. Mede in het kader van de AVG is ervoor gezorgd dat de netwerkomgevingen extra beveiligd zijn, zodat hacken bemoeilijkt wordt en privacygevoelige gegevens zoals adressen en banknummers van bibliotheekleden goed beschermd zijn. Bij elke ICT-keuze staat de veiligheid en privacy van de klant voorop.

PRIVACY

Met de komst van de nieuwe AVG-wetgeving is privacy van toenemend belang. Omdat de bibliotheek steeds vaker als werkplek wordt gebruikt, heeft dit ook gevolgen voor hoe wij als bibliotheek onze digitale middelen gaan ontsluiten voor de inwoners. Net als met het wifi-netwerk probeert de bibliotheek een balans te vinden tussen veiligheid, toegankelijkheid en gebruiksgemak. Als regel geldt: hoe makkelijker toegankelijk, hoe lager de veiligheid. Om invulling te geven aan de nieuwe gebruiksmogelijkheden van de publieke pc's (Belastingdienst, internetbankieren, solliciteren), investeert de bibliotheek de komende jaren in haar pc's, beeldschermen, netwerk en printfaciliteiten. Door de snelle technologische ontwikkelingen en digitalisering van de samenleving zijn investeringen des te meer noodzakelijk. Deze investeringen zorgen voor een noodzakelijke keuze van en verschuiving in beschikbare middelen.

SAMENWERKEN

De snelle technologische veranderingen die de laatste jaren hebben plaatsgevonden, zijn een aanjager geweest voor het aangaan van samenwerkingen, van lokaal tot mondiaal. Door de komst van internet is veel informatie onmiddellijk beschikbaar. Deze snelheid is ook zichtbaar in het tempo waarin veranderingen elkaar opvolgen. Door de nieuwe 'openheid' en snelheid zijn niet alleen potentiële partners eerder gevonden. De steeds korter wordende levenscyclus van producten en diensten dwingt ook om sneller te werken en meer samen te werken. In deze turbulente omgeving is de bibliotheek een oase van rust; een plek waar je tot bezinning kan komen. Of waar je verder kan ontwikkelen. Een unieke plek die we moeten koesteren. En een kwaliteit die de bibliotheek bestaansrecht geeft.

Betekent dit dat de bibliotheek niet samenwerkt? Integendeel! Vanuit haar eigen kracht is de bibliotheek meer dan ooit een samenwerkingspartner voor andere partijen. Op landelijk niveau werkt de bibliotheek samen met de Belastingdienst, het onderwijs en welzijns- en gezondheidsorganisaties. Op lokaal niveau met scholen, kinderopvangorganisaties, consultatiebureaus, ondernemers, culturele organisaties en andere not-for-profit-instellingen. In feite is de bibliotheek een afspiegeling van haar omgeving en vind je alle entiteiten terug in de bibliotheek.

Op weg naar 2022 blijft de bibliotheek een open houding hanteren als het gaat om samenwerken: met lokale organisaties, collega-bibliotheekorganisaties en landelijke organisaties. Het doel is om zo groot mogelijk maatschappelijk belang te realiseren en optimaal gebruik te maken van de beschikbare middelen. Om het behalen van deze ambitieuze doelstelling zichtbaar te maken, proberen we zo transparant mogelijk te werken. Daarnaast zoeken we mogelijkheden en gelegenheden op die de kans op samenwerken kan vergroten. Uitnodigingen tot samenwerking worden met open armen ontvangen en afgezet tegen de waarden en doelstellingen van de bibliotheek.

VRIJWILLIGERSBELEID

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) pleit voor de inzet van vrijwilligers als uiting van maatschappelijke verantwoordelijkheid van instellingen. Voorwaarde is dat bij hun inzet de vrijwilligers professioneel moeten worden ondersteund en begeleid. Dit is nodig om de dienstverlening op het vereiste kwaliteitsniveau te kunnen leveren.

De bibliotheek kiest ervoor om vrijwilligers in te zetten op additionele taken, ter ondersteuning van het traditionele bibliotheekwerk. Daarbij gaat het om 'Boek-Aan-Huis', de taalmaatjes in het Digi-Taalhuis en de vrijwilligers die voorlezen in Woonzorgcentrum Stellinghaven. De vrijwilligers van 'Boek-Aan-Huis' (BAH) zorgen ervoor dat mensen die slecht ter been zijn of om een andere reden de bibliotheek niet kunnen bezoeken, toch gebruik kunnen maken van het aanbod van de bibliotheek.

De vrijwilligers halen en brengen boeken voor deze mensen. Daarnaast heeft deze taak ook een sociale functie, omdat de vrijwilligers samen met de gebruikers van BAH de boekenvoorkeuren van de lezers bespreken en 'een praatje maken'.

De vrijwilligers van het Digi-Taalhuis hebben een training gehad om mensen die de taal matig tot slecht beheersen, verder te helpen met het gebruik van de taal en woordenschat. Dit gebeurt met oefenprogramma's die landelijk ter beschikking zijn gesteld. Dikwijls zit er in het vrijwilligerswerk ook een digitale component, omdat laaggeletterdheid en beperkte computervaardigheden vaak hand in hand gaan.

De vrijwilligers van het Digi-Taalhuis zijn als 'taalmaatje' het vaste aanspreekpunt voor de deelnemers. Zij ondersteunen de deelnemers bij het gebruik van de programma's en geven antwoord op individuele vragen.

De vrijwilligers die voorlezen in Woonzorgcentrum Stellinghaven in Oosterwolde, hebben een training Interactief Voorlezen gehad. Zij maken gebruik van de kennis en boeken van de bibliotheek om mensen met dementie en/of Alzheimer voor te lezen. Deze wekelijkse gebeurtenis is belangrijk voor de ouderen, die op deze manier connectie kunnen maken met hun jeugdervaringen en van een moment van ontspanning genieten. Het voorlezen heeft een stimulerende werking op de hersenactiviteit van deze specifieke doelgroep.

Het aantrekken van vrijwilligers heeft impact op de arbeidsverhoudingen binnen de organisatie. Daarom is het van belang om een duidelijke scheiding te maken tussen betaald en onbetaald werk. Dit voorkomt animositeit tussen de medewerkers. De afbakening tussen betaald en onbetaald werk is formeel vastgelegd in artikel 48 van de Cao voor Openbare Bibliotheken. Op basis van dit artikel kan geconcludeerd worden dat vrijwilligers inzetbaar zijn voor additionele taken, in functies die niet cao-gerelateerd zijn. De bibliotheek volgt ook komende jaren deze beleidskeuze.

COLLECTIE

De bibliotheek streeft ernaar om haar maatschappelijke waarde zo groot mogelijk te laten zijn. In haar collectiebeleid heeft de bibliotheek een gelijksoortige ambitie, namelijk: de boeken en andere media zo efficiënt mogelijk gebruiken en indelen. In de afgelopen jaren heeft de bibliotheek beschikking gekregen over middelen die haar – meer dan tevoren – daartoe in staat stellen. Zo neemt de bibliotheek deel aan het provinciaal collectioneringsteam (CCT) dat aan de hand van profielen boeken aanschaft, die voldoen aan de vraag in een verzorgingsgebied. Naast het CCT gebruikt de bibliotheek hulpmiddelen (zoals de modules BCB en RCB) om ervoor te zorgen dat de collectie up-to-date blijft én dat de boeken daar staan waar ze nodig zijn. Voor de scholen maakt de bibliotheek gebruik van mobiele schoolmediatheken, waardoor de scholen drie keer per jaar een nieuwe collectie boeken ter beschikking krijgen. Deze dienst wordt door de scholen erg gewaardeerd.

Deze aanpak toont aan dat de bibliotheek haar collectie efficiënt inzet. Een aanpak die voor andere bibliotheekorganisaties een voorbeeldfunctie heeft. Op weg naar 2022 wordt de koers om te luisteren naar de klantvraag en de collectie zo efficiënt mogelijk te gebruiken, verder gevolgd. Waar mogelijk houden we de kosten voor gebruikers zo laag mogelijk. Door de verschuiving van het bibliotheekwerk naar scholen, kinderopvang en ouderenzorgcentra dragen wij er zorg voor dat ook op deze plekken een aantrekkelijk leesaanbod aanwezig is. De afstemming van deze collecties op locatie gebeurt in samenspraak met de gemeente en samenwerkingspartners.

PRESTATIE-INDICATOREN

In de afgelopen jaren heeft de bibliotheek conform de prestatiecontracten invulling gegeven aan haar beleid. Deze invulling is mede op verzoek van de gemeente en passend bij de lokale vraag, omgeving en afgesproken indicatoren. Door eerdergenoemde maatschappelijke veranderingen is de bibliotheek in transitie en zijn de eerder afgesproken

indicatoren niet meer de geëigende meetpunten en minder relevant om het resultaat mee te beoordelen. Zo werd er in de ‘oude’ situatie het succes van de bibliotheek afgemeten aan de hand van ledenaantallen, bezit, uitleningen, openingsuren en aandacht voor specifieke doelgroepen. Deze indicatoren zijn grotendeels kwantitatief. In de nieuwe situatie heeft er een informatieverhuizing plaatsgevonden, van boeken naar internet. Dit betekent niet dat de informatie in de boeken geen waarde meer heeft, maar dat er veel informatie op internet bijgekomen is. De bibliotheek vervult haar rol door mensen ook op digitaal vlak terzijde te staan. Deze verschuiving van aandacht heeft invloed op de kwantitatieve cijfers, omdat de digitale inspanningen om andere indicatoren vragen.

Naast de digitale revolutie heeft het actieprogramma Tel mee met Taal een verandering in de bibliotheekwereld teweeggebracht. Door het ontstaan van Digi-Taalhuizen en de samenwerking met scholen (dBos) simpelweg te schrijven op het conto van dit actieprogramma van het ministerie OCW doen we veel partijen tekort. Toch was Kunst van Lezen en Tel mee met Taal wel een belangrijke stimulans in deze richting, waarbij de bibliotheek haar aandacht richtte op preventie en curatie laaggeletterdheid. Met lokale en landelijke stimuleringsregelingen heeft de bibliotheek invulling gegeven aan haar rol ten aanzien van laaggeletterdheid en digibetisme. Een koerswijziging die zich lastig in indicatoren laat vastleggen.

Naast het vastleggen van een aantal algemene indicatoren over het gebruik van dBos en het Digi-Taalhuis, blijft de bibliotheek graag op periodieke basis in overleg met de gemeente om deze specifiek doelgroepgerichte benadering te bespreken. Waar nodig past de bibliotheek op aanraden van de gemeente de te volgen koers aan.

BUDGET

In de voorgaande periode heeft de bibliotheek vaker voor de uitdaging gestaan om aangekondigde bezuinigingen te vertalen in haar dienstverlening en bedrijfsvoering. Met gepaste trots kunnen we vaststellen dat dit steeds gelukt is. Mede door goed overleg met de gemeenten hebben we (sinds het ontstaan van de huidige organisatie in 2004) alle vestigingen open kunnen houden. Dit op zich is al een prestatie, waarbij wel moet worden aangemerkt dat de grens nu echt bereikt is. Door de maatschappelijke ontwikkelingen – en mede geholpen door landelijke actieprogramma's – is het ons ook gelukt om nog een tandje bij te zetten en onze dienstverlening naar scholen toe uit te breiden, en daarnaast een aanbod aan Digi-Taalhuizen te realiseren. Een ontwikkeling die zich heeft vertaald in eigen programmalijnen.

Voor de subsidie die de bibliotheek in de huidige situatie ontvangt, kan de bibliotheek de dienstverlening als basisbibliotheek blijven verzorgen en voldoen aan de eisen van certificering. Aan de nieuwe producten en diensten, zoals het aanbieden van activiteiten rondom laaggeletterdheid, is een prijs verbonden. Het ligt in de intentie om in de komende periode nader uit te werken wat de dienstverlening op onderdelen kost. Op basis hiervan kunnen zorgvuldige afwegingen en keuzes in de producten en diensten worden gemaakt. Keuzes die passen bij de lokale vraag en wens van de gemeente.

MONITORING EN EVALUATIE

Om de resultaten van haar werk te meten en beoordelen, heeft de bibliotheek een aantal instrumenten tot haar beschikking. Voor het meten van de klanttevredenheid en interesses beschikt de bibliotheek over een Biebpanel. Dit is een landelijk online klantenonderzoek waar in de regio Zuidoost-Friesland ongeveer 400 bibliotheekgebruikers aan deelnemen. Om niet-leden en niet-bezoekers te ondervragen, houdt de beheerder van Biebpanel periodiek een onderzoek onder deze doelgroep.

De informatie uit de onderzoeken onder leden en niet-leden wordt gebruikt voor het bepalen van beleid en de organisatie van activiteiten.

Intern wordt eenmaal in de vier jaar het medewerkersvredensonderzoek (MTO) uitgevoerd. In dit onderzoek wordt gekeken naar de drijfveren en tevredenheid van het personeel in de bibliotheek. In het laatst uitgevoerde onderzoek bevond onze bibliotheek zich – vergeleken met bedrijven van een soortgelijke omvang – in de top 10 van Nederland.

Voor het monitoren van interne processen gebruikt de bibliotheek de PDCA-cyclus. Aan de hand van Plan-Do-Check-Act wordt het doel van activiteiten vastgesteld. Nadat de middelen zijn omschreven, is het tijd voor de uitvoering. Om vervolgens na afloop te kijken in hoeverre de gestelde doelen zijn behaald, en welke middelen daarvoor zijn ingesteld. Bij jaarlijks terugkerende activiteiten is het de bedoeling om van eerdere ervaringen te leren.

Met de BOP- en WSOB-vragenlijsten doet de Koninklijke Bibliotheek (KB) onderzoek naar de middelen en dienstverlening van alle bibliotheken in Nederland. Deze cijfers zijn inzichtelijk voor leden van de Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB).

Op scholen waar de bibliotheek volgens de Bibliotheek op School(dBos)-methodiek werkt, wordt het effect van de samenwerking tussen school en bibliotheek gemeten in de leesmonitor. Deze monitor wordt jaarlijks ingevuld door leerlingen en leerkrachten. De uitkomst van de monitor wordt gebruikt voor het samenstellen en aanpassen van het activiteitenprogramma op school. Hierdoor kan aandacht worden besteed aan specifieke doelgroepen die een extra stimulans tot lezen kunnen gebruiken.

In de periode tot 2022 probeert de bibliotheek de vergaarde informatie steeds beter te ontsluiten en zichtbaar te maken voor iedereen die meer wil weten over het werk van de bibliotheek. In 2019 is hier een eerste aanzet mee gemaakt door de presentatie van een publieksversie van het jaarverslag.

PRODUCTENBOEK**1. Programmalijn Fysieke basisvoorziening met de klassieke bibliotheek**

De programmalijn Fysieke basisvoorziening met de klassieke bibliotheek omschrijft de functie zoals de meeste mensen de bibliotheek van vroeger kennen. De bibliotheek is een uitleenpunt van boeken. Niet alleen beschikt de bibliotheek over de meest gevraagde boeken. Ook de minder gezochte boeken hebben een plek. Is het boek niet aanwezig in de bibliotheek die u bezoekt, dan kunt u het uit een andere bibliotheek reserveren.

Programma's**Abonnement**

De prijs van een abonnement is bewust laag gehouden, zodat de bibliotheek voor elke doelgroep toegankelijk blijft. In de bibliotheek is een ruim aanbod aan kranten en tijdschriften dat gratis gelezen kan worden.

Abonnement voor kinderen

Kinderen in de leeftijd tot 18 jaar zijn gratis lid van de bibliotheek.

Boek-Aan-Huis

Mensen die slecht ter been zijn of de bibliotheek niet kunnen bezoeken, kunnen gebruikmaken van 'Boek-Aan-Huis'. Een vrijwilliger bezorgt de boeken thuis.

Gastlenen

Binnen heel Nederland kunt u gebruikmaken van de collectie van bibliotheken en universiteitsbibliotheken.

Muziekweb

Via Muziekweb stelt de bibliotheek een zeer uitgebreide muziekcollectie ter beschikking van haar gebruikers.

Filmbieb

Via Filmbieb kunnen leden talloze speelfilms en documentaires aanvragen.

Openingstijden

Om ervoor te zorgen dat iedereen optimaal gebruik kan maken van de bibliotheek, zijn de openingstijden verruimd. Door uniforme openingstijden te hanteren, is het voor inwoners eenvoudiger om de bibliotheek te bezoeken en daar af te spreken.

Reserveren

In heel Friesland is het mogelijk om kosteloos boeken en media te reserveren. Buiten Friesland wordt een vergoeding gevraagd.

Terugbrengen

Om bibliotheekleden optimaal te laten genieten van de geleende boeken, is de leentermijn verruimd naar 4 weken. Bij te laat retourneren worden geen kosten in rekening gebracht.

Apps

De bibliotheek levert diverse apps om het lezen te stimuleren. Deze apps zijn gedurende een periode of het hele jaar beschikbaar. Voorbeelden van apps zijn: VakantieBieb, LuisterBieb, VerhalenBieb en PoëzieBieb. Voor het reserveren en verlengen van boeken is er de Wise-app van de bibliotheek.

Bronnen & databanken

De bibliotheek stelt de gangbare databanken beschikbaar om mensen in staat te stellen onderzoek te doen.

E-books

Het aantal online-leden en het aanbod aan e-books groeit elk jaar. De toegang tot het online aanbod wordt verder vereenvoudigd.

2. Programmalijn Leesplezier en mediawijsheid voor kinderen

Deze programmalijn is gericht op kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar en bestaat uit verschillende, landelijk ontwikkelde programma's. Om alle kinderen in Zuidoost-Friesland te bereiken, wordt er nauw samengewerkt met de scholen, kinderopvang, peuterspeelzalen, VVE-locaties, consultatiebureaus, gemeente en (onderwijs)koepelorganisaties.

Programma's

BoekStart

Samen een boekje lezen – plaatjes aanwijzen en verhaaltjes vertellen – versterkt de band met je baby. Met BoekStart komen kinderen al vroeg met lezen in aanraking. Zo ontwikkelen ze een voorsprong waar ze hun hele leven plezier van hebben. Als de baby ongeveer 3 maanden is, krijgen de ouders van de gemeente een waardebon voor het BoekStartkoffertje. Met de waardebon kunnen de ouders naar de bibliotheek om hun baby lid te maken en ontvangen ze het gratis BoekStartkoffertje met daarin een voorleesboekje en een knuffelboekje.

BoekStart in de Kinderopvang

BoekStart in de Kinderopvang heeft als doel om kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar, hun ouders en pedagogisch medewerkers via de kinderopvang met boeken, voorlezen en de bibliotheek kennis te laten maken. BoekStart is de start van de doorgaande leeslijn. Het is belangrijk om vroeg met voorlezen te beginnen en een aanpak te kiezen die goed aansluit bij de ontwikkelingsfasen die kinderen doorlopen.

BoekStartcoach

De doelstelling van de BoekStartcoach is een intensivering op de algemene doelstelling van BoekStart: (laagtaalvaardige) ouders bewust maken van het belang van voorlezen en het verhogen van het percentage van (laagtaalvaardige) ouders die het BoekStartkoffertje komt ophalen.

De BoekStartcoach is structureel aanwezig op het bureau en gaat met ouders in gesprek over hoe boeken ondersteunend kunnen zijn bij opvoedtaken. Meertalige ouders krijgen van de BoekStartcoach adviezen hoe meertaligheid in te zetten is bij het voorlezen.

De Bibliotheek op School (dBos)

Taalontwikkeling ligt aan de basis van onder meer de cognitieve ontwikkeling van kinderen. Lezen en taalontwikkeling gaan hand in hand. Kinderen die meer lezen, behalen betere resultaten op school, zoals blijkt uit de positieve uitwerking ervan op de Cito-toetsresultaten. Het kennisniveau van 6-jarigen blijkt een belangrijke voorspeller van hun toekomstkansen. De grote sociale problematiek van uitvallers is gebaat bij vroegtijdige preventie. De activiteiten van de bibliotheek zijn daarom al gericht op kinderen vanaf 0 jaar.

De Bibliotheek op School (VO)

Vanuit de bibliotheek ondersteunt een professionele leesconsulent de leescoördinator en het team van de school. Daarnaast helpt een digitaal portaal de school bij het zoeken en registreren van boeken, het stimuleren van lezen, het bijhouden van de leeshistorie en het vinden van betrouwbare informatie. Een actuele en gevarieerde collectie in de school zorgt voor verrijking van het leesonderwijs.

Aanbod Basisonderwijs

Voor de scholen die gebruik willen maken van de diensten van de bibliotheek, maar nog niet toe zijn aan een nauwe samenwerking, is er een aanbod aan activiteiten ter bevordering van lezen, informatievaardigheden en mediawijsheid.

Instellingsabonnement

Alle scholen in Zuidoost-Friesland maken gebruik van het instellingsabonnement van de bibliotheek. Met dit abonnement hebben zij toegang tot de collectie van de bibliotheek en kunnen zij klassikaal boeken lenen, en met groepen de bibliotheek bezoeken.

3. Programmalijn Geletterdheid en meedoen in de samenleving voor volwassenen

Digitalisering en eenzaamheid zijn maatschappelijke kwesties waarmee iedereen te maken heeft. Ook voor de bibliotheek is dit merkbaar en het is deel van haar sociale functie om hier in te springen. Zoals gezegd, niemand mag buiten de boot vallen. Met brandhaarden over de hele wereld zijn de vluchtelingenstromen groter dan ooit. Als aan eerste noden als eten en onderdak is voldaan, is de taal een primaire noodzaak om te integreren in een samenleving. De bibliotheek stelt haar ruimtes voor deze mensen beschikbaar en werkt samen met onderwijs- en sociale organisaties om een passend aanbod voor deze doelgroep te creëren.

Programma's

Digi-Taalhuis

In het Digi-Taalhuis is iedereen welkom om beter te leren lezen, schrijven en rekenen. Of om met de computer te werken. Dat kan alleen of met begeleiding van getrainde vrijwilligers. Er zijn computers en er is een aparte collectie boeken beschikbaar.

Klik & Tik

Voor iedereen die zijn digitale vaardigheden wil verbeteren, is de cursus Klik & Tik beschikbaar. Klik & Tik is een online cursus die je thuis achter je eigen computer kunt doen. Je kunt de cursus ook met begeleiding van een computercoach in de bibliotheek volgen.

Digitale vaardigheden

De bibliotheek biedt meer digitale ondersteuning, bijvoorbeeld bij e-lezen en het verbeteren van computervaardigheden. Voor mensen die een-op-een begeleiding willen, is er een spreekuur.

Week van de Alfabetisering

Tijdens de Week van de Alfabetisering organiseert de bibliotheek diverse activiteiten in haar vestigingen om de noodzaak van een aanpak voor laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen. In deze week krijgen mensen die laaggeletterd zijn, een podium om hun leerproces in beeld te brengen.

Breicafé

In een aantal bibliotheken wordt invulling gegeven aan het breicafé. Ook hierin is de bibliotheek een spiegel van de samenleving. De wederom toegenomen belangstelling voor creatief handwerken werkt in het voordeel.

Hulp bij belastingzaken

De bibliotheek heeft een convenant met de Belastingdienst gesloten waarin is vastgelegd dat de bibliotheek voorzieningen biedt voor het invullen van de belastingaangifte.

Leesgroepen

Leesgroepen maken gebruik van het aanbod van de bibliotheek om groepsgewijs te lezen. Tijdens Nederland Leest organiseert de bibliotheek een high tea waarin het boek dat centraal staat in Nederland Leest, wordt besproken.

Cursussen en workshops

De bibliotheek organiseert cursussen en workshops.

Exposities

In haar vestigingen geeft de bibliotheek graag ruimte aan exposities. Inwoners van de gemeente kunnen op deze wijze een breder publiek laten genieten van hun kunst.

Lezingen

In samenwerking met partners organiseert de bibliotheek regelmatig lezingen met landelijk bekende schrijvers.

4. Programmalijn Bibliotheek van de toekomst / Een leven lang leren

Deze programmalijn gaat over voortdurende persoonlijke ontwikkeling van alle inwoners. Je bent in onze snel veranderende samenleving nooit uitgeleerd. De scheiding wordt minder absoluut tussen de levensfase waarin we worden opgeleid en de werkende levensfase waarin we onze kennis toepassen. Steeds meer komt de nadruk te liggen op het leren buiten de formele structuren van het onderwijs. De behoefte aan routinematige functies zoals productiewerk neemt af. Goed voorbereid zijn op de arbeidsmarkt en hierop goed mee kunnen blijven doen betekent dat mensen moeten beschikken over een aantal kerncompetenties, de zogenaamde '21st century skills'. Hieronder vallen competenties als creativiteit, samenwerken, communiceren, sociale en culturele vaardigheden, probleemoplossend vermogen en kritisch denken.

Wij willen stimuleren dat inwoners van 0 tot 100+ jaar op een leuke, informele manier hun kennis en vaardigheden op peil houden. Onze bibliotheken hebben hierin een stimulerende en faciliterende rol.

Door middel van activiteiten zijn we er voor iedereen die wil ontmoeten, leren en ontdekken. In deze programmalijn kunnen we programmeren op doelgroepen waar de gemeente specifiek op wil inzetten, zoals kinderen, ouderen, jonge ouders en/of tieners.

Programma's

Cursussen en workshops

De bibliotheek organiseert cursussen en workshops.

Maakplaats

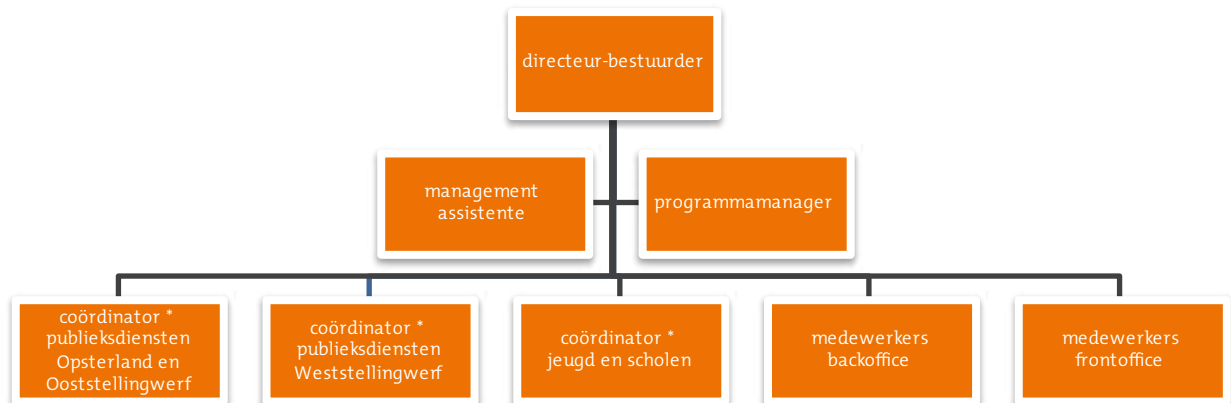
Om invulling te geven aan de 21e-eeuwse vaardigheden kan de bibliotheek beschikken over een Makerkar. Met deze mobiele uitvoering van het FabLab kunnen gebruikers experimenteren met een lasercutter of een 3D-printer.

Micro-bits

Kinderen vanaf 10 jaar leren onder begeleiding programmeren met micro-bitcomputers. De vaardigheden die ze hierbij leren, bereiden ze voor op de toekomst.

ORGANOGRAM

*een coördinator werkt ook in het betreffende veld en vervult de coördinatietaken in deeltijd.

RISICOANALYSE

Onze bibliotheek gaat de toekomst vol vertrouwen tegemoet. Toch is het goed om oog te hebben voor eventuele risico's. Op moment van schrijven onderkennen we de volgende risico's:

Financieel

- Afname van structurele subsidies
- Wegvallen van eenmalige en opstartsubsidies
- Geen indexerings
- Stijgende landelijke kosten voor het aanbod aan e-books worden lokaal vertaald
- Dalende abonnementsinkomsten

Huisvesting

- Huur panden drukt te zwaar op de exploitatie
- Groei taken vraagt extra investeringen
- Spreidingsbeleid drukt te zwaar op de begroting

Personeel

- Door bezuinigingen terugloop van kennisniveau
- Te weinig skills voor 21e-eeuwse vaardigheden en rol als coach
- Verlies van deskundigheid door pensionering en wegvallen van specifieke opleidingen
- Beperkte groeimogelijkheden binnen de organisatie
- Extra risico's en werkdruk door eenmansbezetting
- Animositeit tussen werknemers en vrijwilligers

Innovatie

- Kennisniveau medewerkers sluit niet aan bij de vraag
- Innovatie vraagt grote investeringen
- Alle nieuwe ontwikkelingen volgen is te duur en tijdsintensief

MEERJARENRAMING 2018 – 2022

Meerjarenbegroting bibliotheek zuidoost fryslân

Bedragen in Euro

BATEN	2018	2019	2020	2021	2022
Subsidies					
Gemeentelijke subsidie	1.492.950	1.538.400	1.573.780	1.608.400	1.642.980
Overige subsidies	3.020	3.020	3.020	3.020	3.020
	1.495.970	1.541.420	1.576.800	1.611.420	1.646.000
Overige bedrijfsopbrengsten					
Opbrengsten	264.080	260.390	260.500	260.610	260.720
Specifieke dienstverlening	144.950	135.200	137.640	140.120	142.640
Diverse baten	8.300	7.720	7.860	8.000	8.140
Projecten	-	-	-	-	-
	417.330	403.310	406.000	408.730	411.500
Som der baten	1.913.300	1.944.730	1.982.800	2.020.150	2.057.500
LASTEN	2018	2019	2020	2021	2022
Personeel					
Lonen en salarissen	706.340	766.780	788.250	808.740	828.960
Sociale lasten/Pensioenen	-	-	-	-	-
Overige personeelskosten	317.730	333.970	342.400	350.540	358.640
	1.024.070	1.100.750	1.130.650	1.159.280	1.187.600
Overige bedrijfskosten					
Bestuur en organisatie	92.900	56.900	57.930	58.960	60.050
Huisvesting	327.540	326.790	332.680	338.660	344.760
Afschrijvingen activa	118.250	92.280	79.260	79.630	80.010
Administratie	66.900	77.540	78.930	80.350	81.790
Transport	6.250	7.500	-	-	-
Automatisering	35.350	28.500	29.010	29.520	30.060
Collectie & media	276.450	278.280	283.290	288.390	293.580
Specifieke kosten	17.450	15.000	15.270	15.540	15.820
Diverse kosten	4.500	6.180	6.290	6.410	6.530
Projecten	-	-	-	-	-
	945.590	888.970	882.660	897.460	912.600
Som der lasten	1.969.660	1.989.720	2.013.310	2.056.740	2.100.200
Bedrijfsresultaat	-56.360	-44.990	-30.510	-36.590	-42.700
Rentebaten/-lasten	2.300	1.170	1.170	1.170	1.170
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-54.060	-43.820	-29.340	-35.420	-41.530
Begrote onttrekking bestemmingsreserve	24.530	21.130	18.000	18.000	18.000

bzof.nl

de Bibliotheek
Zuidoost Fryslân